

TROBLA

GLASILO OBČINE VELIKE LAŠČE

datum izida: 28. september 2007

- O investicijah v poletnem času
- Sodelovanje na podjetniški razstavi v Švici
- Praznik suhega sadja na Gradežu
- Analiza podatkov merilca hitrosti v Velikih Laščah
- Blagoslovitev kapelice na Malem Ločniku

ANTON M. SLOHSEK

ANTON - PUŠCAVNIK

petra
frizerski salon

Dolenjska cesta 250
Lavrica, 1291 Škofljica

DELOVNI ČAS:
pon - pet 8-10
sob 8-13

tel.: 01/366-6-663
gsm: 051/439-439
info@salonpetra.si

Novo na Lavrici!

- moško striženje
- žensko striženje
- masažni stoli
- masaža
- manikura
- solarij

www.salonpetra.si

TRGOUP

TEHNIČNA TRGOVINA
Velike Lašče
tel.: 01/78 81 099
tel./fax: 01/78 81 039

Pri nas dobite vse!

KAZALO:

Županov uvodnik – govor ob slavnostni akademiji	3
Aparat za snemanje srca	4
Nova športna dvorana na Škofljici	4
Cepljenje proti gripi	4
Obiskali so nas rojaki iz Argentine	5
Vrtina Strletje	5
Intelektualec mora opozarjati	6
Drugi Velikolaški poletni festival	7
Okužba s hruševim ožigom tudi v naši občini	7
Kaj lahko uredimo na Krajevnem Uradu?	8
Razpis za kustosa organizatorja	9
Vinko Sega praznoval	10
Gledališki abonma 2007/2008	11
Investicije v poletnem času	12
Prejeli predloge za pripravo praznovanja	14
Zvone Strubelj o Primožu Trubarju	14
Povabilo k oddaji ponudbe za oblikovanje logotipa Trubarjevo leto 2008	15
Kulturni most Velike Lašče - Lutzelfluh	16
Čuvajte naravo, da bo ona čuvala nas	21
Red je vedno pas pripet ...	22
Za večjo varnost otrok	23
Analiza podatkov merilca hitrosti v Velikih Laščah	23
Tja, do koder je vredno iti, ne vodi nobena bližnjica	24
Blagoslov šolskih torb	26
Prvi šolski dan na OS Velike Lašče	26
Kdo ima najbolj čiste zobe?	28
Pridobili dve novi učilnici	29
Kmalu nova športna dvorana v Velikih Laščah	29
S harmoniko na svetovno prvenstvo	30
Medena tržnica	31
Tradicionalni »Praznik suhega sadja na Gradežu«	32
Koliščarivizija	34
Suhe češplje na tamburanju	36
Gledališče te poišče	38
Kapelica iz lipe, ki je predstavljala središče Malega Ločnika	39
Skavtsko poletje	40
Obiskali smo jubilate	42
Talcem v spomin	43
Maribor razočaral, Razkrižje navdušilo	44
Kokoš velikanka	45
Slovenske knjige za Italijane, Nemce, Avstrijce ...	45
Kino Velike Lašče - program	46
Tone Masnik praznoval 80. rojstni dan	47
Bar Slavček v prenovljeni podobi	48
Živahna jesen - iz poslanske pisarne	50
Pot do vrha sveta	51
Cestno hitrostno kolesarsko tekmovanje v kronometru	54
Cicibanov »fuzbal«	55
Turjačani premagali Mino Café	55
Lokostrelci ne poznamo počitnic	56
Občinsko tekmovanje v balinanju	56
Miha Indihar priteknel na 2. mesto	56
Razgibajmo naš vsakdanjik	57
Mnenje in polemike	58
Osmrtnice, zahvale	60

Dežurni telefon za vodovod je

051 619 577

Vodokomunalni sistemi, d.o.o.

TROBLA glasilo

Občine Velike Lašče ISSN 1408-5852

ISSN 1408-5852

Letnik 13, številka 5, 27. september 2007

Izhaja sedemkrat letno, gospodinjstva

v občini prejmejo glasilo brezplačno

Naklada: 1.440 izvodov

Izdajatelj: Občina Velike Lašče

Izdajateljski svet: Anton Zakrajšek,

Anton Benjamin Strah, Peter Podlogar,

Urša Vesel, Andrej Kraševac, Franci Pečnik,

Urša Modic, Jože Starič, Franci Modic

Odgovorni urednik: Miha Merljak

Uredniški odbor: Lidija Čop, Boris Zore,

Majda Kovačič Cimperman

Lektoriranje: Nuša Dedo Lale

Prelom: Moj Repro, d.o.o., Krvava Peč

Tisk: Tiskarna Peterlin, s.p.

Naslov uredništva:

Trobla, Levstikov trg 1, 1315 Velike Lašče.

Tel.: (01) 781 03 70

E-pošta: trobla@velike-lasce.si

Pripravke za Trobla lahko oddate tudi v nabiralnik, ki se nahaja v hodniku pritličja občinske stavbe.

Naslednja Trobla izide 8. novembra 2007. Pripravke oddajte najpozneje do 22. oktobra 2007.

Drage občanke, spoštovani občani

Za nami je še eno poletje, pred nami pa, upam, lepi jesenski dnevi, ki nam bodo omogočili dokončanje nekaterih investicij, ki so še v izvedbi.

V letošnjem letu je naša največja investicija gradnja nove večnamenske športne dvorane, namenjene za potrebe šole, kot tudi drugim dejavnostim. Nova dvorana s tribuno bo omogočala organizacijo raznih prireditev. Izvajalec gradnje je Lesnina inženiring, ki načrtuje končanje vseh del v dvorani še letos, saj želimo da bi šolarji čim prej lahko zopet imeli pouk športne vzgoje v primernih prostorih. Med novo dvorano in šolo pa bodo urejeni prostori za multimedijško učilnico, knjižnico in šolsko zobno ambulanto.

Kljub tako veliki investiciji v občini, pa tudi drugih področij ne zanemarjamo. Naj omenim samo nekaj večjih del na področju komunalnih dejavnosti. Zaradi izboljšanja vodovodnega omrežja letos potekata dva večja projekta. Proti koncu gre gradnja vodovodne trase od Karlovice proti Kotu in gradnja nove vrtine v Strletih. Ta dela so se nekoliko zavlekla, saj je lastnica zemljišča, kjer je bila prvotno mišljena lokacije vrtine, izsiljevala odprodajo zemljišča (približno 40m²) za enormno vsoto. Končno smo se z g. Klančarjem iz Mačkov, lastnikom sosednjega zemljišča, uspeli dogovoriti za korektno ceno. Zato se mu tudi javno zahvaljujem. Podobno težavo imamo tudi pri asfaltiranju manjšega odseka ceste od Hrustovega proti Opalkovem. Pri teh zadevah sem dobil občutek, da se nekateri, ki želijo odprodati občini določeno zemljišče, ne zavedajo dejstva, da občina lahko prodaja ali kupuje zemljišča na podlagi uradne cenitve sodno zapriseženega cenilca. Ker so

kmetijska ali gozdna zemljišča (nezazidljiva) običajno zelo nizko ovrednotena, smo se na občinskem svetu dogovorili za zgornji limit odkupne cene, ki je nekajkrat višja od cenitvene vrednosti. Pa tudi na te cene nekateri kategorično ne pristanejo. Zato se mi poraja sum, da imajo ti »izsiljevalci« določene prišepetalce, ki jim tako svetujejo, z namenom, da občina (župan) ne bi uspela realizirati nekaterih investicij. Dobil sem namreč tudi take namige! Ponovno poudarjam, da pri podobnih zadevah ne bom pristal na nobena izsiljevanja.

Na cestnem področju smo na vseh večjih lokalnih cestah označili sredinsko črto (~ 12 km) in za večjo varnost postavili nekaj dodatnih cestnih odbojnih ograj.

Asfaltirali smo polovico ceste od Purkač proti Centom in 900 m ceste od Turjaka proti Podturjaku. Tudi pri tej investiciji so bili poskusi posameznikov razvrednotiti naš način dela in z demagoškimi metodami prepričati dokončanje investicije. S pozitivnim soglasjem občinskega odbora za komunalo in s seznanitvijo nadzornega odbora o vseh postopkih izbire izvajalca in načinom dela, smo zastavljeno investicijo uspešno dokončali.

Kot ste najbrž opazili, je končan tudi pločnik od odcepa za Stajnprik do table Turjak. Zakaj nismo začeli z gradnjo pločnika od centra Turjaka proti Stajnpriku, sta dva razloga: prvič, otrokom, ki stanujejo v hišah pred Turjakom smo zagotovili varno pot do mesta, kjer ustavlja šolski avtobus in drugič, s strani Direkcije RS za ceste imamo za naslednje leto obljubljen sofinanciranje gradnje pločnika od table Turjak do centra Turjaka, kar letos ni bilo možno. Država namreč lahko sofinancira gradnjo pločnikov samo znotraj naselja (označenega s tablami), ne pa tudi izven tega. To razlago omenjam zato, ker nekateri želijo zopet prikazati neresnične razloge za tako odločitev.

Do sedaj smo postavili v različnih naseljih nekaj luči javne razsvetljave, do konca leta pa jih bomo še v tistih vaseh, ki nimajo še nobene.

Na turjaškem pokopališču smo zaključili z gradnjo poslovilne vežice z majhno čajno kuhinjo in sanitarijami. Še nabava opreme je pred nami, pa bo tudi ta investicija zaključena. Drugo leto pa načrtujemo še ureditev okolice.

Za zdravstveno postajo smo nabavili sodoben EKG aparat, ki bo prav gotovo pomemben pripomoček našim zdrav-

nicam. Za tovrstne preiskave nam tako v bodoče ne bo potrebno hoditi v Ljubljano.

Dobavljen je tudi nov orgelski pozitiv za župnijsko cerkev na Turjaku (v gradu).

V osnovni šoli v Velikih Laščah smo preuredili novo učilnico, v glasbeni šoli in na Trubarjevi domačiji pa zagotovili novo ogrevanje (na plin).

Poleg omenjenih investicij pa so nekatere še v izvedbi. O njih pa kaj več prihodnjič.

Na koncu bi želel omeniti še naslednje. Zaradi operacije, na katero sem bil naročen v mesecu juniju, sem bil nekaj časa odsoten. Takrat me je z vsemi pooblastili nadomeščala podžupanja dr. Tatjana Devjak, za kar se ji lepo zahvaljujem. Prav tako se zahvaljujem mnogim za lepe želje in vzpodbudne besede. Tudi v bodoče se bom trudil, da bom z vsem znanjem in močno voljo, delal v javno dobro in tako zadostil vašemu zaupanju, ki ste mi ga izkazali na lanskim volitvah.

župan Anton Zakrajšek

APARAT ZA SNEMANJE SRCA

EKG V ZDRAVSTVENI POSTAJI VELIKE LAŠČE

Avgusta meseca letos smo v naši zdravstveni postaji dobili nov aparat za snemanje srca – EKG. Pred časom smo posedeli aparat že imeli, vendar je z leti zastaral. Kar precej časa smo nato bili brez možnosti snemanja srca pri nas v ambulanti. Paciente smo morali pošiljati v Zdravstveni dom Rudnik ali pa Vič.

Po zaslugi Občine Velike Lašče in njenega župana, gospoda Antona Zakrajška, imamo sedaj na voljo naj sodobnejši aparat za EKG, s katerim lahko hitro ugotovimo bolezenska stanja srca in nato ustrezno ukrepamo. Čeprav smo samo zdravstve-

na postaja, se lahko pohvalimo z naj sodobnejšo opremo, kar je tudi v skladu z novimi smernicami zdravljenja v ambulanti splošne oziroma družinske medicine.

Zato se še enkrat v imenu vseh naših pacientov zahvaljujemo občini Velike Lašče tako za finančno pomoč, kot tudi za posluš za naše potrebe.

Besedilo: Kolektiv ZP Velike Lašče
Fotografije: Barbara Pečnik

CEPLJENJE PROTI GRIPI

1. DECEMBRA OD 8. DO 12. URE

Obveščamo vse krajanke, ki imajo izbranega zdravnika v zdravstveni postaji Velike Lašče, da bo letošnjo jesen potekalo cepljenje proti gripi nekoliko drugače, kot smo bili vajeni doslej.

Cepljenje bomo izvedli v soboto, 1. decembra 2007 od 8. do 12. ure, v prostorih zdravstvenega doma Velike Lašče. Vabljeni ste vsi pacienti od dr. Starc Vidrihove in dr. Krištove. Cepljenje je prostovoljno in ga je potrebno plačati. Posameznih prijav za cepljenje proti gripi letos ne bomo zbirali. Pridel lahko vsak, ki se bo želel cepiti.

Istočasno s cepljenjem proti gripi bomo cepili tudi proti klopnemu meningitisu in pnevmokoku, povzročitelju pljučnice. Za ta cepljenja pa potrebujemo predhodne prijave, da bomo lahko pravočasno priskrbeli zadostno količino cepiva.

Na ta dan bomo izvajali samo cepljenje, drugih storitev, kot je pisanje napotnic in receptov ne bomo mogli opravljati. Prosimo za razumevanje.

Besedilo: Kolektiv splošnih ambulant; ZP Velike Lašče

ŠKOF LJICA VABI NOVA ŠPORTNA DVORANA NA ŠKOF LJICI

Občina Škofljica bo v začetku meseca novembra 2007 bogatejša za nov športni objekt večnamensko športno dvorano. To bo velika pridobitev za lokalno skupnost, kot tudi za okoliške kraje.

Športna društva, podjetja in ostale organizirane skupine, ki se želite ukvarjati z redno športno vadbo, vabimo, da si z vložitvijo vloge (objavljena je na spletni strani Občine Škofljica: <http://www.skofljica.si>) pridobite termine v novih športnih prostorih. Na navedeni spletni strani so objavljeni tudi razpisni pogoji in cenik uporabe prostorov. Športno dvorano bo možno najeti tudi za organizacijo športnih, kulturnih, humanitarnih ... prireditev, na podlagi predhodnega dogovora z upraviteljem športnega objekta. Na navedeni spletni strani je objavljen tudi Pravilnik o uporabi in Hišni red večnamenske športne dvorane Škofljica.

Besedilo: Jože Kastelec, Občina Škofljica

ZATOREJ REČI SMEM, SLOVENEK SEM ...

OBISKALI SO NAS ROJAKI IZ ARGENTINE

V teku zgodovine je na tisoče Slovencev iz gospodarskih, družbenih ali političnih vzrokov zapuščalo rodne kraje in odhajalo v svet.. Naselili so se v raznih državah, po vseh celinah.. V želji, da bi ostali povezani med seboj in z rodno Slovenijo ter da bi ohranili narodne vrednote, so se povezovali v skupnosti.

Ena najbolj delavnih slovenskih skupnosti deluje v Argentini. Slovenski »Domovi«, kakor imenujejo središča, kjer se zbirajo naši rojaki, so prava žarišča narodnostnega, kulturnega in verskega življenja. V Domovih delujejo ob sobotah tudi slovenske šole. V »Slovenski hiši« v Buenos Airesu dijaki vsako soboto obiskujejo petletni srednješolski tečaj. Poleg slovenščine se pri pouku, ki v celoti poteka v slovenskem jeziku, učijo še zemljepis, zgodovino, slovstvo, etnografijo, verouk in druge predmete.

Maturanti se med »južnimi« zimskimi počitnicami odpravijo na potovanje, imenovano RAST (Roj abiturantov srednješolskega tečaja). Odkar je Slovenija samostojna država, je cilj tega potovanja.

Tako je v domovino svojih dedov letos pripotovala RAST XXXVI, torej že 36 generacija slovenskih maturantov. Med 41 mladimi, ki predstavljajo že tretji rod slovenskih emigrantov, sta bila tudi Augustina Zakrajšek in Gabriel Jelenc. Njune korenine izhajajo prav iz naših krajev in vsi so bili veseli, ker so si lahko ogledali nekatere znamenitosti velikolaške dežele. Obiskali so Turjaški grad, se sprehodili po Trubarjevi domačiji, si ogledali cerkev na Veliki Slevici. Obiskali so gospoda župana Antona Zakrajška in si ogledali njegov zanimiv čebelnjak. Ob koncu napornega dneva so se popeljali mimo Retij do Dvorske vasi. Tu so doživeli še eno slovensko značilnost – gasilsko veselico. Mladi Argentinci so se obiskovalcem predstavili z dvema argentinskima plesoma (slovenskih, ki so jih tudi imeli v programu, zaradi izgubljene prtljage niso mogli izvesti), potem pa s pravim južnjaškim temperamentom popestrili veselično dogajanje na plesišču.

Za zaključek navajam besede, ki sem jih kot domačinka - Dvorjanka in kot predstavnica občine namenila mladim rojakom: »Imam prijetno nalogo, da v naši sredi pozdravim 41 deklet in fantov in njihove spremljevalce, ki prihajajo iz daljnje Argentine.

To je že 36 generacija slovenskih maturantov in ob vsakem njihovem obisku bi si morali mi, ki živimo v tej prelepi deželi na sončni strani Alp, malo izprašati vest.

Poglejte, babice in dedki teh deklet in fantov so bili kot kapljica v oceanu. Vendar so s svojo pokončnostjo in trdno narodno zavestjo znali ohraniti in prenesti na svoje potomce slovenski jezik, slovensko pesem, slovenske običaje – z eno besedo: slovensko kulturo.

Kaj pa mi? Koliko spoštujemo te vrednote? Poglejmo samo naše besedišče! Ubogo slovenščino tako mrcvarimo, pa naj bo v medsebojnem sporazumevanju, v medijih in celo v moderni literaturi, da kmalu ne bomo več vedeli, kaj je prav in kaj narobe.

Zato, spoštovane mladenke in mladeniči: ponesite iskrene čestitke in povejte svojim staršem in starim staršem, da jih občudujemo in spoštujemo, ker so ohranili košček Slovenije v veliki deželi na drugi strani sveta.

Bienvenidos a nuestra fiesta y deseamos que la pasen muy bien y que gozen con nosotros!«

Besedilo: Ladka Deterding

VRTINA STRLETJE

Občina Velike Lašče obvešča občane, da je v letu 2007 začela z gradnjo nove vrtine v vasi Strletje z namenom, da se za vodovodni sistem Velike Lašče zagotovi zadostna količina pitne vode. Dela se počasi zaključujejo. (Občinska uprava)

ODVOZ KOSOVNEGA MATERIALA

Občina Velike Lašče obvešča občane, da bo Javno podjetje Snaga d.o.o. začelo z odvozom kosovnih odpadkov po naslednjem vrstnem redu :

- Velike Lašče: 22. oktober
- Rob: 23. oktober
- Turjak: 24. oktober

Sortirani kosovni material mora biti odložen do 6. ure zjutraj na pločnik ob cesti. Morebitne reklamacije sporočite na telefon 477 96 40 ali 477 96 67 vsak delovni dan od 8. do 14. ure. (Občinska uprava)

INTELEKTUALEC MORA OPOZARJATI

NA TRUBARJEVINI V ČAST DOMOVINI

Gost junijskega večera Na Trubarjevini v čast domovini je bil filozof in publicist dr. Tine Hribar. Poznamo ga kot ustanovitelja in prvega urednika Nove revije ter soustvarjalca programa, ki je bil objavljen v 57. številki. Skupaj z ženo Spomenko sta velika zagovornika demokracije in kot takšna nista pri srcu nobeni oblasti. V svojem nastopu je Tine Hribar govoril o strahovih, s katerimi se je srečeval v svojem življenju: od strahu, ki ga je doživljal kot otrok med drugo svetovno vojno, do tistih, ki jih sedaj kot trn v peti vsakokratni oblasti doživlja skupaj z ženo Spomenko.

Tudi Primož Trubar se je ob svojem delu srečeval z različnimi strahovi, bil je preganjan, za tiskanje prve knjige ni imel dovoljenja ... Ali menite, da je strah in srečevanje z njim lahko gonilo vašega, morda pa tudi Trubarjevega dela?

Če je bil strah gonilo Trubarjevega dela in je gonilo naše generacije, je torej strah prisoten že nekaj sto let slovenske zgodovine. Zgleda, da Slovenci s strahom živimo. Najbrž nas obremenjuje, po drugi strani pa nas vedno znova prebuja in nam, s tem ko ga premagujemo, daje dodatno energijo. Ne gre za to, da svojega strahu ne bi priznali, rekoč mene ni strah, ampak da si strah priznamo in kljub temu delujemo naprej.

Ali se je v Sloveniji bati oblasti? Vsakokratna oblast daje občutek, da je na oblasti vsemogočna in nezmotljiva. Ali menite, da imamo upanje, da se bo tudi pri nas politika nekoč normalizirala?

Kot rečeno, če je ta strah stoleten, če je bil v 20. stoletju tako močno prisoten, je nemogoče, da bi ga kar naenkrat izbrisali in tudi ta demokratična šola potrebuje nekaj desetletij, vsaj 50 let, da se bo povsem utrdila. V svojem nastopu sem govoril samo o negativnih pojavih, ki jih srečujemo pri nas. Morda sem bil celo preveč kritičen, kajti v celoti gledano Slovenci dobro napredujemo, tudi demokracija napreduje kljub nihanju sem in tja. Imam očitke tudi proti sedanjí oblasti, ki sem jo podprl vendar, kot rečeno, so to dobronamerni očitki. Je pa očitno, da s prihodom na oblast začneš ravnati oblastniško. To se je zgodilo tudi moji ženi, in ko je spoznala, da se ji to začenja dogajati, je izstopila iz politike. Zelo težko je reflektirati, da si začel delovati tako kot vsi oblastniki. Zato mislim, da intelektualci mora opozarjati na to, ne glede na to, da se sem in tja malo zameri.

Po nekaj generacijah demokracije bomo tudi to znali ... Upam, da bomo to preboleli. Je boljše, ni res, da je danes slabše, kot je bilo v bivšem režimu. Res je, da smo takrat vsi nekako zaupali, da se bo spremenilo na boljše, da smo se takrat bolje počutili. Če se nam danes kaj negativnega zgodi, se nam to zdi huda krivica, takrat pa smo bili sprijaznjeni s tem, da se to dogaja. Danes takšne stvari takoj začutimo in protestiramo. Mislim, da je to dober znak, saj nismo kar pripravljene požreti vsega, kar pride.

S soprogo Spomenko sta ena redkih, ki javno in glasno govorita o stvari in ki ne trdita, da je bilo pred letom 1991 vse slabo in je danes vse dobro. Ali upate, da bo takšnih ljudi vse več in da bomo znali živeti v stvari?

Včasih kar malo podvomim, ampak mislim, da je naša generacija zadnja, ki živi v tem ... Prihajajo nove generacije, ki živijo popolnoma nov svet, internetni svet, komunikacijske

možnosti so praktično neomejene in mislim, da bo to prevladalo.

Vendar pa na prvi pogled ravno te neomejene komunikacijske možnosti in internet ogrožajo slovenski jezik. Svet danes komunicira v angleškem jeziku, tudi v veliki Evropi slovenski jezik govori zelo majhen delež ljudi. Ali se bo naš jezik ohranil?

Tega se moramo bati in temu primerno delovati. Nastopa torej nek novi strah, ki ga Slovenci sami ne bomo v celoti rešili. Prihaja nova grožnja, čeprav bi bilo še veliko hujše, če bi v ES vstopili v okviru Jugoslavije. V tem primeru bi kot uradni jezik veljal srbohrvaški, slovenščine ne bi bilo nikjer. Sedaj pa je naš jezik evropsko in svetovno uradno priznan. Pokoplje nas lahko le naša lastna malomarnost. Če se bomo vsaj malo držali gesla »Stati inu obstati«, bomo obstali.

Gospod Tine Hribar, najlepša hvala za pogovor.

Besedilo in fotografija: Jože Starič

OBČINA VELIKE LAŠČE
Vabi na 26. kulturni večer (6. sezona)
NA TRUBARJEVINI
V ČAST DOMOVINI
V PETEK,
5. OKTOBRA 2007,
OB 19. URI
NA TRUBARJEVI DOMAČIJI NA RAŠICI
GOST VEČERA BO POLITIK
LOJZE PETERLE
LEPO VABLJENI!

USPEŠNO IZPELJAN PROJEKT

ZAKLJUČILI SMO DRUGI VELIKOLAŠKI
POLETNI FESTIVAL

V letošnjem poletju so se v okviru Velikolaškega poletnega festivala zvrstile tri kulturne prireditve na različnih lokacijah v občini.

6. julija smo lahko prisluhnili koncertu Godbe Dobrepolje v Robu. Lep program, ki nam ga je pripravila Dobrepoljska godba, je v prijetnem stilu povezoval Igor Ahačevčič. Večer so s svojim nastopom popestrile tudi pevke skupine Sekstet komplet. Za dobro razpoloženje po zaključenem programu so poskrbele članice Društva podeželskih žena Velike Lašče.

Novost letošnjega festivala je bilo sodelovanje z Zavodom Ars Ramovš, organizatorjem uveljavljenega festivala SEVIQC Brežice – mednarodnega festivala stare glasbe, ki si je za letošnje zaključno prireditev izbral grad Turjak. V soboto, 18. avgusta, je tako nastopila španska skupina HEXACORDO, ki jo sestavljajo mladi glasbeniki iz španskega mesta Cuenca. Skupina izvaja glasbo španske renesanse na instrumentih (kornet, renesančne flavte, lutnja, viola da gamba ...), ki so natančna kopija izvirnikov. Na koncertu so nam predstavili zbirko pesmi in romanc iz okolja treh kraljic španske renesanse: Ivane Beltraneje, Izabele Katoliške in Ivane Blazne.

Pogostitev je bila ponovno v rokah članic društva podeželskih žena, ki pa so le komaj nasitile množico obiskovalcev. Med njimi so sicer prevladovali gostje iz Ljubljane, ki so prišli s Festibusom. Zadovoljen je bil tudi direktor brežiškega festivala Klemen Ramovš, ki je izrazil željo, da bi grad vključili v festivalski program tudi prihodnje leto.

S poletnim festivalom smo zaključili v soboto, 25. avgusta.

Na odru Levstikovega doma v Velikih Laščah smo si lahko ogledali Rossinijevo opero v dveh dejanjih Seviljski brivec v izvedbi Kulturno turistične agencije Figaro. Kljub odlični izvedbi je bila žal prireditev slabo obiskana.

Besedilo: Veronika Vasič in Barbara Pečnik, Občinska uprava
Fotografije: Niko Samsa

OKUŽBA S HRUŠEVIM OŽIGOM TUDI V NAŠI OBČINI

FITOSANITARNA UPRAVA JE 12. JULIJA
POTRDILA OKUŽBO S HRUŠEVIM OŽIGOM
TUDI NA RAŠICI PRI VELIKIH LAŠČAH

Hrušev ožig (*Erwinia amylovora*) je nevarna bakterijska bolezen, ki jo prepoznamo po nenadnem in hitrem sušenju jablanovih in hruševih vej. Še posebej so prizadete kutine in starejše hruške (trepke). Poleg jablane in hruške bakterija okužuje tudi glog, ognjeni trn, razne panešplje, jerebiko, japonsko kutino in šmarno hrušico.

Fitosanitarne uprave je potrdila okužbo s hruševim ožigom tudi na Kočevskem, Ribniškem in v okolici Velikih Lašč. V ožjem pasu, ki zajema okolico enega kilometra, je treba odstraniti vse sumljive, posušene veje in se držati preventivnih in higienskih ukrepov v sadovnjakih.

Učinkovitih sredstev za preprečevanje okužb ni. Na voljo je le nekaj agrotehničnih ukrepov in pomožnih sredstev za razkuževanje, ki so opisani pri preventivnih in higienskih ukrepih v sadovnjakih.

1. Okužene dele rastlin izrezujete vsaj 50 cm v zdravo tkivo. Razkužujte škarje, obutev in drugo opremo! Rane na drevesu in orodje razkužimo z 10% varikino (1 del varikine in 9 delov vode). Razkužujemo tudi roke in škornje, kar lahko naredimo s 70% alkoholom ali cvetom.
2. Okužene veje režemo v suhem vremenu in jih takoj damo v za to pripravljeno vrečo, ki jo skurimo skupaj z vejami. Sežiganje je najbolj učinkovito uničevanje bakterije.
3. Po neurjih s točo in močnim vetrom, ki nam povzročijo rane na listih je priporočljivo škropljenje poškodovanih rastlin z bakrovim pripravkom v predpisanem nizkem odmerku (0,06% Cuprablau).
4. Redno moramo pregledovati tudi gostiteljske rastline: predvsem kutine, nešplje, panešpljice (*Cotoneaster*), glog in ognjeneni trn..

O morebitnem odkritju sumljivih bolezenskih znamenj v doslej neokuženih območjih je treba takoj obvestiti Fitosanitarne inšpekcije ali javno službo za varstvo rastlin, ali kmetijsko svetovalno službo ali pa pokličite na dežurno telefonsko številko 041/354-405. Več informacij o bolezni je na voljo na spletnem naslovu: http://www.furs.si/svn/zvr/hr_ozig.asp.

Besedilo: Ana Ogorelec

VODOVODI V NAŠI OBČINI PONEKOD NEUSTREZNI

LETNO POROČILO 2006 O SKLADNOSTI PITNE VODE IN STANJU VODOVODOV V OBČINI VELIKE LAŠČE

VODOOSKRBNI SISTEMI (vodovodi)	Mikrobiološki preskusi vzorcev pitne vode št. odvzetih vzorcev		Fizikalno - kemijski preskusi vzorcev pitne vode št. odvzetih vzorcev		Deizin-fekcija pitne vode	Sanitarno tehnično stanje vodovodov	Kakovost pitne vode in najnujnejši ukrepi	Prekuhanje pitne vode za prehranske namene
	skupaj	rezultat	skupaj	rezultat				
BOROVEC-KARLOVICA	6	4 ustrezni 2 neustrezna	2	2 ustrezna	ne	- zajetje je ustrezno, - del vodovodnega omrežja je neustrezen	Voda je občasno mikrobiološko onesnažena (omrežje). Vrtina Podstrmec ima zdravstveno ustrezno pitno vodo. Potrebna je sanacija sekundarnih cevovodov in priključkov.	da- občasno (predvsem po dežju)
DOLŠČAKI	6	1 ustrezen 5 neustreznih	2	2 ustrezna	ne	neustrezno (zajetje, omrežje)	Voda je pogosto mikrobiološko onesnažena in po padavinah rahlo motna. Objekte in okolico je treba redno čistiti. Predvidena je priključitev na vodovod Velike Lašče	da- stalno
KAPLANOVO ADAMOVO PODSMREKA	4	4 ustrezni	2	2 ustrezna	ne	neustrezno (zajetje, omrežje)	Voda je občasno mikrobiološko onesnažena (Zajetje, omrežje). Objekte in okolico je treba redno čistiti. Predvidena je priključitev na vodovod Velike Lašče	da- občasno, (predvsem po dežju)
SELO-DEDNIK-NAREDI	18	15 ustreznih 3 neustrezna	8	8 ustreznih	da - redno kloriranje	-zajetje je ustrezno, - vod. omrežje je neustrezno	Voda je občasno mikrobiološko onesnažena (omrežje). Vodovodno omrežje, vključno z rezervoarji, je treba postopno obnoviti	- ob prekinitvi kloriranja
MALI OSOLNIK	9	4 ustrezni 5 neustreznih	2	2 ustrezna	ne	neustrezno (zajetje, omrežje)	Voda je pogosto mikrobiološko onesnažena in po obilnejših padavinah rahlo motna. Objekte in okolico je treba redno čistiti. Potrebna je najnujnejša sanacija zajetja in rezervoarja ter obnova slabših delov omrežja. Možna je priključitev na vodovod Turjak.	da- stalno
VELIKE LAŠČE DVORSKA VAS OPALKOVO	35	33 ustreznih 2 neustrezna	15	15 ustreznih	da - redno kloriranje	- zajetja so ustrezna, - posamezni deli vod. omrežja so neustrezni	Voda je mikrobiološko in fizikalno – kemijsko ustrezna. Treba je obnoviti kritične dele vodovodnega omrežja, kjer lahko pride do onesnaženja vode	- ob prekinitvi kloriranja

Javni zavod za kulturo in turizem Občine Velike Lašče - Trubarjevi kraji, Rašica 69, 1315 Velike Lašče, razpisuje prosto delovno mesto

KUSTOSA ORGANIZATORJA

Pogoji za opravljanje dela:

- univerzitetna izobrazba,
- najmanj dve leti delovnih izkušenj,
- aktivno znanje slovenskega jezika,
- aktivno znanje enega od svetovnih jezikov,
- poznavanje dela z osebnim računalnikom,
- vozniški izpit B kategorije.

K prijavi morajo kandidati priložiti:

- življenjepis
- opis dosedanjih delovnih izkušenj
- opis poznavanja dela z osebnim računalnikom
- fotokopijo osebne dokumenta,
- fotokopijo potrdila o izobrazbi,
- fotokopijo delovne knjižice oz. dokumenta, iz katerega bodo razvidne delovne izkušnje
- fotokopijo potrdila o znanju svetovnega tujega jezika
- fotokopijo vozniškega izpita

Opis del in nalog:

- operativno vodenje zavoda (pomočnik direktorja)
- organizacija dela s strankami
- organizacija in vodenje sprejemne pisarne
- organizacija in izvajanje strokovnega vodenja v okviru dejavnosti zavoda
- organizacija in sodelovanje z zunanjimi izvajalci aktivnosti na področju delovanja zavoda
- sodelovanje in priprava skupnih programov s sorodnimi organizacijami na področju kulture in turizma
- priprava in izvedba programov za izobraževanje vodičev v Občini Velike Lašče
- organizacija pisarniškega poslovanja zavoda
- vodenje kadrovske in drugih predpisanih evidenc zavoda
- arhiviranje dokumentacije poslovanja zavoda v skladu s predpisi
- stiki z javnostjo
- organizacija in vodenje spletnih strani zavoda
- vodenje zavodskih zbirk
- skrb za varovanje in hranjenje zavodskega gradiva
- raziskovanje in objavljanje zavodskega gradiva
- priprava programov in skrb za popularizacijo zbirk zavoda
- razstavna dejavnost
- publicistična dejavnost
- priprava razvojnih programov
- sodelovanje z organi občine, upravne enote, regije in države s področja kulturne in naravne dediščine in na ostalih področjih v povezavi z razvojnimi programi

- spremljanje aktivnosti, ki se izvajajo v okviru občine, upravne enote, regije in države in vplivajo na delovanje zavoda
- izdelava razvojnih projektov s področja kulturne in naravne dediščine v povezavi z razvojnimi smernicami Občine Velike Lašče
- vodenje trženja
- oblikovanje novih kulturno turističnih produktov na podlagi strokovnih podlag
- povezovanje zavoda s proizvajalci in ponudniki storitev, katerih izdelki in storitve se tržijo v okviru zavoda
- priprava in izbira gradiva ter izdelkov za trženje
- izvajanje aktivnosti s področja promocije in trženja dejavnosti zavoda
- priprava delavnic in prireditev s področja dejavnosti zavoda
- priprava statističnih podatkov za mesečna poročila direktorju
- priprava letnega programa in letnega poročila o izvedenih aktivnostih
- skrb za izobraževanje in strokovno izpopolnjevanje
- opravljanje drugih del v okviru programa dela zavoda
- opravljanje drugih del po nalogu direktorja

Posebni pogoji delovnega mesta:

- delo je samostojno
- delo poteka v neenakomerno razporejenem delovnem času, po potrebi tudi ob nedeljah in praznikih
- delo zahteva komunikativnost, smisel za delo s strankami in obiskovalci
- delo zahteva nenehno izobraževanje na področju delovanja zavoda

Izbrani kandidat bo imenovan za nedoločen čas. Nastop dela bo predvidoma novembra 2007.

Prijave z dokazili o izpolnjevanju razpisnih pogojev pošljite v 8 dneh od objave (upoštevali bomo prijave, prispele do vključno 10. oktobra) na naslov: JAVNI ZAVOD TRUBARJEVI KRAJI, Rašica 69, 1315 Velike Lašče, z oznako: "Prijava na razpis – Ne odpiraj !"

Kandidati bodo o izbiri pisno obveščeni najkasneje v 14 dneh po opravljeni izbiri.

Matjaž
Gruden
direktor zavoda

KAJ LAHKO UREDIMO NA KRAJEVNEM URADU?

UPRAVNE ZADEVE, KI JIH LAHKO UREJAMO NA KRAJEVNEM URADU VELIKE LAŠČE

V zadnjih letih je na krajevnih uradih možno urejati čedalje več upravnih zadev. Z Upravne enote Ljubljana, Sektorja za upravne notranje zadeve so nam posredovali seznam vseh upravnih nalog, ki se opravljajo na krajevnih uradih:

- sprejem vlog za osebne izkaznice in potne listine,
- sprejem vlog za vpis spremembe naslova v potno listino,
- sprejem naznanitve pogrešanja osebne izkaznice in potne listine,
- sprejem preklica osebne izkaznice in potne listine,
- sprejem vloge za izdajo potrdila o državljanstvu RS,
- potrjujejo se dovoljenja za prehod meje mladoletne osebe (do 15 leta starosti),
- sprejem prijav oziroma sprememb stalnega in začasnega prebivališča,
- sprejem prijave potovanja v tujino nad 3 mesece in vrnitev iz tujine,
- izdaja potrdil iz registra stalnega prebivalstva,
- potrjuje se podpora volivcev,
- izdaja potrdil iz evidence gospodinjstev,
- vpisujejo se zaznamki in popravki v matične knjige,
- sestava zapisnika o priznanju očetovstva,
- izdaja in posredovanje izpiskov in potrdil iz matičnih knjig,
- sprejem izjav o spremembi priimka,
- sprejem izjav o izbiri priimka za pravni promet,
- sestava smrtovnic,
- izdaja potrdil iz registra društev,
- opravljajo se upravne overitve (podpisa, kopije ter garantnih pisem),
- izdaja izpiskov iz zemljiške knjige,
- izdaja in zamenjava vozniškega dovoljenja.

GLEDALIŠKI ABONMA 2007/2008

PROGRAM 11. SEZONE

Kot smo že v eni od prejšnjih številki Troble napovedali, smo v letošnji, 11. sezoni gledališkega abonmaja delno spremenili koncept predstav. Število predstav smo povečali s šest na sedem, od tega bo gostovalo pet profesionalnih gledališč, novost pa bo vključitev dveh amaterskih gledaliških predstav.

Iz objektivnih razlogov si organizator pridružuje pravico do spremembe programa.

Cene abonmajskih vstopnic: 50 EUR, za dijake, študente, upokojene: 45 EUR; možno je plačilo v dveh obrokih. V primeru, da bo dvorana polno zasedena, bomo s prodanimi vstopnicami pokrili dobro polovico cene abonmaja. Razlika do polne cene predstav bo financirala Občina Velike Lašče, zato bodo pri nakupu vstopnic imeli prednost naši občani. V prosti prodaji bo veljala enotna cena 12 EUR na predstavo.

Rezervacije sprejemamo na telefonski številki 781 03 70.

Vpis abonmaja bo

v sredo, 3. oktobra, od 10. do 17. ure in
v četrtek, 4. oktobra, od 10. do 12. ure.

Rezervirane vstopnice je treba dvigniti do zaključka vpisa!

Letos si boste lahko ogledali naslednje predstave:

Milan Grgič

SARMICA (komedija) – gledališče Mojteater

Režija: Roman Končar

Igrajo: Roman Končar, Maja Končar in Konrad Pižorn Kondi

»Sarmica je smiselno nadaljevanje zgodbe uspešnice »Juhica«.

Aleksandrova mlada ženička se je vrnila s poročnega potovanja po Španiji, kamor je odšla sama ... In vzrokov za prvi in pravi zakonski prepri je - mnogo. Vesna se zato odseli k svoji mami, Aleksandru pa priskoči na pomoč, kot vedno, njegova bivša žena Kristina. In, popolnoma nepričakovano, sosed Anton Jeršin - Pištolca, veliko prežgodaj upokojeni policist. Pardon – detektiv.

Predstava, ki zagotavlja huronski smeh gledalcev: zaradi dinamičnih dialogov, nepričakovanih zapletov in komičnih situacij - kot življenje samo, če ga le znamo pogledati s pravega zornega kota...«.

James Prideaux

GOSPODINJA (romantična komedija) –
Mestno gledališče ljubljansko

Režija: Zvone Šedlbauer

Igrata: Ljerka Belak in Janez Starina

»Komična ljubezenska zgodba sodobnega ameriškega av-

Krajevni urad Velike Lašče
Levstikov trg 1, 1315 Velike Lašče
telefon: (01) 787 30 09

Uradne ure:

Sreda, od 8:00 do 12:00 in od 13:00 do 17:00

Petek, od 8:00 do 13:00

torja Jamesa Prideauxa nas bo popeljala v zaprašeno viktorijansko hišo, v kateri na robu mesta živi Manley Carstairs, samski mamin sinko srednjih let. Prepričan je, da so njegovo poslanstvo na tem svetu kičasti pogrošni romančki, ki jih proizvajajo. Po smrti posesivne matere, s katero je bival dolga leta, končno zaduha in si v veliki hiši zaželi malo družbe – čedno služkinjo, ki bi pridno izpolnjevala njegove želje. Vendar pa ima Manley pri izboru hšne pomočnice smolo (ali pa morda tudi ne), saj zaposli Annie Dankworth, klošarko srednjih let, ki bi se rada rešila ceste. Začetna nekajurna idila se sprevrže v pravo bitko, polno iskrivih replik, smešnih zapletljajev in jedkega humorja. Annie je kot gospodinja popolna zguba, pa še zelo dolg jezik ima in mnenje o vsaki stvari. Manley se sicer na vse pretege upira, vendar precej neuspešno. Annie namreč dobro ve, da je naletela na pravega kandidata za svoje načrte, ugotovila pa je tudi, da se pod plaščem samoljubja in nemoči skriva privlačen in čuten moški.

Tone Partljič

PARTNERSKI ODNOSI (komedija) –

Prešernovo gledališče Kranj

Režija: Vinko Möederndorfer

Igrajo: Vesna Jevnikar, Vesna Slapar, Vesna Pernarčič-Zunič, Igor Štamulak in Borut Veselko

»Komedija o neobičajnih partnerskih odnosih in nenavadnih partnerskih zapletih

Situacija, ki smo ji priča v Partljičevi komediji, je samo na prvi pogled nenavadna, saj bi se zlahka zgodila tudi vam in v marsikateri enopartnerski družini. Ločena profesorica slovenščine v najlepših zrelih letih živi z odraslo hčerko, ki se je ravno razšla s svojim fantom. Profesorica Olga skuša svojo obupano hčerko prepričati, da moških v svojem življenju sploh ne potrebuje, kar ves čas dopoveduje tudi sebi. In res se zdi, da ji je uspelo vsaj sebe (nikakor pa ne hčerke) prepričati, da je življenje brez njih še lepše in lažje, v tem pa jo zagnano vzpodbujajo tudi njene feministične prijateljice. In ko se že zdi, da je z moškimi za zmeraj opravila, jo nekdanji dijak povabi na obletnico mature. Srečanje je za Olgo »usodno«, saj ji zdaj že odrasli dijak in falirani semeniščnik razkrije, da vse od gimnazijskih dni hrepeni po njej. Hkrati pa se tudi hčerka zaplete v partnersko zvezo z veliko starejšim sodelavcem. Hčerka je nad mamino ljubezensko zvezo z mlajšim moškim šokirana, prav tako pa tudi mama nad hčerininim razmerjem s starejšim moškim. Kako se bodo partnerski odnosi razpletli, pa lahko samo ugibate, čeprav dvomimo, da boste uganili.

V svoji novi komediji se Tone Partljič duhovito loteva aktualne teme partnerskih odnosov, vprašanja feminizma, najrazličnejših partnerskih kombinacij in spolnih usmerjenosti, obenem pa v dogajanje spretno vplete tudi družbenopolitično stvarnost. Vse to pa počne na sebi lasten, prepoznaven in humoren način. In zmeraj znova se smejemo tako na tuj kot tudi na svoj račun.

Tone Partljič

ŠČUKE PA NE – KUD Rob

Režija: Jože Vozny

Igrajo: stalna igralska zasedba

KUD RobKen Ludwig

D. Kovačevič

BALKANSKI ŠPIJON

(družbena satira) - Dramski odsek PD Štandrež, Štandrež pri Gorici (Italija)

»Balkanski špijon je precej ostra družbena satira. Razbremenjena je skrajno absurdnih obratov in nenadnih izmišljotin, zato so osebe v igri dosti bolj naravne, verjetne in zato nevarnejše.

Ilijo Čvoroviča, ki je oddal sobo zdonskemu krojaču, pokličejo na upravo za notranje zadeve in ga informativno povprašajo o podnajemniku. To zbudi v Iliji sum, da je njegov podnajemnik agent tuje (Uzahodne) obveščevalne službe. Črv sumničenja spremeni Ilijo v budnega in temeljitega vohuna.«

Jana Pavlič

LA-LA-LA –
produkcija OSUM

Režija: Matej Filipčič

Igrajo: Marinka Stern,

moški vokal

Metod Banko

»Igralko v odrski pokrajini vodijo glasbeni in filmski impulzi, ki v njej prebujajo utrinke spominov, fragmente preteklih življenj.

Kdo je ženska, ki nam pripoveduje o pravilni izbiri moškega, nam daje gospodinske nasvete, opisuje svoje kuharske mojstrovine? Na odru se v tanki liniji srečata prostor njene realnosti s prostorom njenega spomina, kjer mora loviti ravnotežje z natančnostjo akrobatke, kajti spomin zna biti resnično prostrana dežela, polna pasti in nevarnosti, v katerih se, če nismo dovolj pazljivi, lahko hitro izgubimo. In ko se izgubimo, ali se nenadoma od nekje prikaže nekdo, ki nam bo podal roko? In kje na nas preži žlahtno truplo? Ali pa se vse to dogaja samo, kadar sanjamo znotraj sanj?«

TI NORI TENORJI (komedija) –

SNG Maribor

Režija: Jaša Jamnik

Igrajo: Kristijan Ostanek,

Dunja Zupanec, Nenad Tokalič,

Vlado Novak, Alenka Cilenšek,

Ivica Knez, Mateja Pucko,

Sonja Blaž

»Cleveland leta 1934. V mesto je prišel nastopat slavni tenorist Tito Merelli, alkoholik in ženskar. Po sporu z ženo zadrogiran in pijan obleži v hotelu. Ker Tita od nikoder ni, nastane v operi strašna panika. Ne kaže drugega, kot da slavno zvezdo zamenjajo z drugim pevcem. Bo kdo opazil?«

Pripravila: Barbara Pečnik, Občinska uprava

INVESTICIJE V POLETNEM ČASU

INVESTICIJE IN DRUGO DELO NA PODROČJU KULTURE, ŠOLSTVA IN ZDRAVSTVA

Dejavnosti na področju kulture

V poletnem času je bilo izvedenih kar nekaj investicij na področju kulture. Najbolj živahno je bilo na Trubarjevi domačiji na Rašici, saj se Trubarjevo leto nezadržno približuje. Med pomembnejšimi investicijami je bila ureditev ogrevanja na plin v nekdanjem gospodarskem poslopiju domačije in v galeriji Skedenj s čitalnico. V spominski sobi je bilo v juliju izvedeno brušenje in lakiranje poda, barvanje oken in spominskih stebrov. V jesenskem času pa je predvidena še zamenjava lesenega mostička za mlinom in menjava vodnih koles pri mlinu in žagi.

Z lastniki Stritarjeve kašče smo podpisali sporazum o vzdrževanju. Obnovitvena dela izvaja Anton Golnar s.p., iz Svetega Jurija ob Ščavnici.

Pripravili smo tudi program za gledališki abonma (poseben prispevek) in upamo, da bomo z izborom predstav zadovoljili čim širši krog ljudi. Med poletnim časom smo izvedli tudi Velikolaški poletni festival. Prizadevali si bomo, da bomo festival v naslednjem letu še bolj približali našim občanom.

Foto: Grega Hočevar
Obnovljena sta bila Trubarjev spomenik na Rašici in ...

Foto: Grega Hočevar
Levstikov spomenik pred župnijsko cerkvijo v Velikih Laščah.

Foto: Janez Zakrajšek
Stritarjeva kašča v Podsmreki je dobila novo slamnato streho.

Dejavnosti na področju šolstva in predšolske vzgoje

Dela pri gradnji telovadnice

V prejšnji številki Troble smo pisali o podpisu pogodbe z izvajalcem del. Sedaj so rezultati izbrane ekipe, ki sodeluje pri gradnji, že dobro vidni.

S pričetkom gradnje se je odprlo tudi nekaj novih problemov, ki jih je potrebno sproti reševati - prestavitev el. kablo, ureditev dostopne ceste do parkirišč, zunanja ureditev. Zaključena je postavitev strešne konstrukcije. Naročena je že tudi dobava vgradne športne opreme in dodatno dobava in montaža sistema prezračevanja, ki v prvotnem popisu del ni bil predviden. Za dobavitelja ostale opreme v telovadnici, multimedijški učilnici, zobni ambulanti in v knjižnici bo v mesecu oktobru objavljen razpis.

Skupaj s šolo je bilo potrebno poiskati nadomestni prostor za izvajanje športne vzgoje v času gradnje. Dogovorili smo se, da bodo učenci osnovne šole Primoža Trubarja imeli pouk športne vzgoje v blok urah. V lepem vremenu jih bo šolski avtobus peljal na zunanja igrišča v Turjak ali v Dvorsko vas, v slabem vremenu pa bodo imeli športno vzgojo v Kulturnem domu v Robu in v Levstikovem domu v prostoru nad mesarijo.

Upamo, da bo jesensko vreme ugodno tako za gradnjo kot za učence in ne bo ovir ne pri delih ne pri izvajanju šolskih programov športne vzgoje. Istočasno se tudi zahvaljujemo vodstvu šole in učiteljem za razumevanje nastalih težav v zvezi z gradnjo in tako organizacijo pouka, ki bo zagotavljala varnost učencev v nastalih razmerah. Starše, sosede in ostale uporabnike površin v bližini gradnje pa prosimo za razumevanje in skupno reševanje sprotnih problemov. Vsi imamo namreč skupni cilj pred seboj: nova telovadnica z vsemi pripadajočimi prostori, mala telovadnica pod veliko telovadnico, nova multimedijška učilnica, velika in moderna šolska knjižnica, nova, sodobna šolska zbornica, kjer bodo velikolaški učitelji končno po desetletjih dobili primeren prostor in dovolj velik za vse učitelje. Občina Velike Lašče in občinski svetniki so prisluhnili potrebam šole in staršem ter omogočili preureditev šolskih prostorov tako, da je šola bogatejša za dve učilnici, eno manjšo za razred z manjšim številom učencev in eno standardno učilnico, ki je urejena tako, da se kadarkoli spet spremeni v prostor za garderobo učencev in učenek.

Predšolska dejavnost

Potekala so tudi dela v okolici vrtca Sončni žarek. Uredili smo zaščitno ograjo, še v tem letu bomo pokrili obe terasi in s tem omogočili izvajanje dejavnosti na prostem. Izbrali smo rešitev, ki je bila spremenljiva tako za projektanta vrtca, vodjo in stroko.

Dejavnosti na področju zdravstva

Na podlagi vloge naših zdravnic smo se odločili za nakup EKG aparata. S prerazporeditvijo sredstev v okviru družbenih dejavnosti iz tistih postavk, kjer bo realizacija manjša od načrtovane, in z voljo, da se pobudi za investiranje, kadar gre za zdravje, prisluhne čim prej, smo na občini poiskali sredstva, zdravstvena postaja pa najugodnejšega dobavitelja opreme. Zdravstveni ekipi želimo uspešno delo in pričakujemo tudi nadaljnje sodelovanje pri prizadevanjih do izboljšanja zdravstvenega varstva naših občanov.

Oddaja vlog za nižano plačilo vrtca za leto 2008

Starše, ki imajo otroke vključene v vrtec, obveščamo, da občina v skladu s 15. členom Pravilnika o plačilih staršev za programe v vrtcih (Ur.list RS št. 129/2006) s 1. januarjem na novo določa višino plačila za program vrtca. Starši morajo vlogo na predpisanem obrazcu DZS 1,82 (obrazci so dostopni tudi na spletni strani E-uprava <http://e-uprava.gov.si/storitve/pridobiVlogo.esju?id=478>) predložiti do 15. novembra. Vse izdane odločbe za nižano plačilo veljajo le do 31. 12. 2007, zato morajo nove vloge izpolniti tudi starši, ki so svoje otroke vključili v vrtec šele v jesenskih mesecih letošnjega leta.

Pripravile: Veronika Vasič, Barbara Pečnik
in dr. Tatjana Devjak

Ekipe investitorja in izvajalcev, projektantov, nadzora in uporabnika spramlja delo na gradbišču.

Na tem mestu bo zrasel nov objekt.

Pričelo se je rušenje ...

Zahteven prevoz konstrukcijskih elementov po Stritarjevi ulici v spremstvu vozila Policije in naših občanov.

Nov objekt je že dobil svoje nove dimenzije ...

... in smrečico na vrhu konstrukcije.

PREJELI PREDLOGE ZA PRIPRAVO PRAZNOVANJA PRIPRAVE NA 500-LETNICO TRUBARJEVEGA ROJSTVA

V prejšnji številki Troble smo objavili javni poziv občinskim društvom, organizacijam in posameznikom za sodelovanje ob pripravi programa ob počastitvi 500-letnice Trubarjevega rojstva. Zbirali smo ideje in predloge. Prav tako pa smo pisno pozvali nekatere uradne inštitucije in zavode za sodelovanje in skupno nastopanje v Trubarjevem letu.

Na poziv so se javili (po prejemu pošte): Aleš Petan (IT Manager); Božo Zalar (J.A.Z. Zalar in družbenik k.d.); Božo Zalar in Ivan Šega, Društvo kulturni most Velike Lašče-Lutzelfluh; Zavod za razvijanje ustvarjalnosti; KUD Primož Trubar: v sodelovanju z društvom Korotan z Dunaja in s Slovenskim protestantskim društvom; Občinska uprava, Društvo za ohranjanje dediščine; Parnas, zavod za kulturo in turizem, tudi v sodelovanju s Kulturno posvetnim društvom Bazovica iz Reke; KO Rašica in Podlog; Turistična agencija Parnas; Župan Občine Velike Lašče in OŠ Primoža Trubarja Velike Lašče.

Dopise za sodelovanje smo poslali: Kabinetu predsednika vlade RSlovenije; Ministrstvu za kulturo, Ministrstvu za šolstvo, RTV Slovenija, Rimsko-katoliški Cerkev, Evangeličanski Cerkev, Zavodu za šolstvo in šport RSlovenije, Društvu slovenskih pisateljev, Slovenskemu svetovnemu kongresu, Slovenski izseljeniški matici, Izseljeniškemu društvu Slovenije v svetu, Slavističnemu društvu Slovenije, Slovenski akademiji znanosti in umetnosti, Inštitutu za slovenski jezik, Zvezi bibliotekarskih društev Slovenije, Slovenskemu protestantskemu društvu, Veleposlaništvu Zvezne republike Nemčije, Strokovnemu združenju založnikov in knjigotržcev in Javnemu skladu RS za kulturne dejavnosti.

Vse predloge bomo obravnavali in se do njih opredelili na naslednji seji Trubarjevega odbora, ki bo dne, 3. oktobra ob 19. uri, v sejni sobi Občine Velike Lašče.

Besedilo: dr. Tatjana Devjak, predsednica Trubarjevega odbora

V današnji številki revije Trobla objavljamo povabilo k oddaji ponudbe za oblikovanje logotipa Trubarjevo leto 2008.

ZVONE ŠTRUBELJ O PRIMOŽU TRUBARJU

POZNA MO SVOJE ROJAKE - V PRIČAKOVANJU TRUBARJEVEGA LETA 2008

V okviru kulturnih večerov Poznamo svoje rojake, ki jih zavod Parnas, podrobneje spoznavamo ljudi, ki so po rodu iz naših krajev ali so tu delovali, in so se s svojim delom zapisali v zgodovino. Ob prihajajoči 500. obletnici Trubarjevega rojstva smo petkov večer (29. 6.) na Trubarjevi domačiji namenili Primožu Trubarju, predstavil pa nam ga je njegov velik poznavalec dr. Zvone Štrubelj.

Utrip s prireditve prikazujejo priložene fotografije. Večer, na katerem ni manjkalo tudi kritičnega pogleda na naš odnos do Trubarja ter na odnos države do obeležitve 500-letnice, se je zaključil ob petju pesmi Domovina, ki jo je naš gost posvetil tistim Slovincem, ki živijo v tujini, sledila pa sta še sproščen pogovor in snovanje novih načrtov po prireditvi. Prireditve je sofinancirala Občina Velike Lašče. Ker pa se v enem večeru seveda ni dalo izvedeti vsega, bomo dr. Štrublja gotovo še povabili medse.

Poleg kulturnega večera, posvečenega Trubarju, se v zavodu Parnas tudi sicer aktivno pripravljamo na prihajajoče Trubarjevo leto. Intenzivno nastaja razstava Vsem Slovincem ... (avtorji Barbara Pečnik, Andrej Perhaj, Niko Samsa in Metka Starič), kjer bodo na panojih, v vitrinah, na filmu in v obliki predavanja predstavljene Trubarjeve življenjske postaje. Z razstavo bomo že 12. oktobra letos najprej gostovali v Slovenskem domu KPD Bazovica z Reke, v letu 2008 pa nameravamo z njo obiskati še druge kraje, kjer je bival in deloval Primož Trubar.

V sodelovanju z Društvom za ohranjanje dediščine z Gradeža in Borisom Zoretom smo pripravili tudi celodnevni program Sprehod po Trubarjevi fari, v katerem smo zajeli več vsebin, ki so v našem okolju povezane s Trubarjem (Trubarjeva domačija z razlago o Trubarju in knjigoveško delavnico, vas

Rašica s kulturnim izročilom, cerkev v Škocjanu, kjer je bil Trubar krščen, in je deloval Jurij Dalmatin, sušilnico sadja na Gradežu s Trubarjevo malico ter grad Turjak, saj so ravno Turjaški poslali Trubarja v šole). Obiskovalci lahko pot med posameznimi točkami prehodijo ali se prepeljejo z avtobusom – udarna promocijska akcija po vseh slovenskih šolah pa že kaže prve rezultate.

Besedilo in fotografije: Metka Starič, zavod Parnas

Dr. Zvone Štrubelj je slovenski katoliški duhovnik iz Stuttgarta in izjemen poznavalec Trubarjeve zapuščine, sicer pa doma iz sosednjega Dobropolja. Pogovor z dr. Zvonetom Štrubljem o Primožu Trubarju je povezoval Jože Starič.

Trubarjeve tekste sta brala Ana Rigler in Andrej Perhaj, dr. Zvone Štrubelj pa ju je spremljal na kitaro.

V programu je nastopil tudi Podpeški oktet pod vodstvom Staneta Knapa, ki je med drugim predstavil tudi Trubarjevo Oča naš.

POVABILO K ODDAJI PONUDBE ZA OBLIKOVANJE LOGOTIPA TRUBARJEVO LETO 2008

Občina Velike Lašče razpisuje javni natečaj za oblikovanje logotipa Trubarjevo leto 2008.

1. Smernice

Logotip naj bi izpolnjeval naslednje pomembne kriterije:

- lahka prepoznavnost (izraznost), nezamenljivost vsebinskih izhodišč in logotipa
- likovna čistost in originalnost
- vsestranska uporabnost in aplikativnost

2. Splošni pogoji oddaje ponudbe

Naročnik bo postopek izvedel v obliki javnega natečaja in bo osnovne podatke o sodelovanju objavil tudi na spletnih straneh Občine Velike Lašče.

Kot pravočasne bodo upoštevane ponudbe, ki bodo predložene do **12. oktobra 2007 na naslov: Občina Velike Lašče, Levstikov trg 1, 1315 Velike Lašče s pripisom »Javni natečaj – logotip Trubarjevo leto 2008 – ne odpiraj«**.

V natečaju ne morejo sodelovati predstavniki naročnika, člani žirije in njihovi ožji sorodniki. Logotip ne sme biti kopija že obstoječih.

3. Strokovna žirija

Strokovno žirijo sestavljajo:

Anton Zakrajšek, župan
dr. Tatjana Devjak, podžupanja in predsednica Trubarjevega odbora in
Jasna Ariana Starc, univ.dipl.arhitekture.

4. Posebni pogoji pri pripravi ponujenih rešitev:

Ponujene idejne rešitve morajo izpolnjevati naslednje pogoje:

- predložiti je potrebno barvno in črno-belo različico,
- ponudniki morajo predložiti kratko pisno obrazložitev in argumentacijo zasnove

Rešitve, ki ne bodo izpolnjevale zgoraj navedenih pogojev, bodo izločene in jih strokovna žirija ne bo ocenjevala.

5. Kriteriji ocenjevanja:

Strokovna žirija bo ocenjevala samo tiste idejne rešitve, ki bodo oddane skladno s tem povabilom k oddaji ponudbe in bodo zadostile razpisnim pogojem.

- 1. kriterij:** lahka prepoznavnost (izraznost), nezamenljivost vsebinskih izhodišč in logotipa
20 točk
- 2. kriterij:** likovna čistost in originalnost
10 točk
- 3. kriterij:** vsestranska uporabnost in aplikativnost
10 točk
- 4. kriterij:** enostavna zapomljivost logotipa
10 točk

Najvišja skupna ocena je 50 točk. Izbran bo ponudnik, ki bo dosegel najvišje število točk v seštevku. Če bosta dva ali več ponudnikov dobila enako število točk v seštevku, bo bolje uvrščen tisti ponudnik, ki ima višje število točk pri prvem kriteriju. Če imajo ponudniki enako število točk pri prvem kriteriju, se kot boljši uvrsti ponudnik z višjim številom točk pri drugem kriteriju. Če imajo ponudniki enako število točk tudi pri drugem kriteriju, se kot boljši uvrsti ponudnik z višjim številom točk pri tretjem kriteriju in po enakem postopku naprej do kriterija, kjer se ponudnika razlikujeta.

Po izvedenem ocenjevanju idejnih rešitev, prispelih na javni natečaj skladno s postavljenimi kriteriji, bo strokovna žirija naredila vrstni red ponujenih rešitev. Strokovna žirija bo izdelala poročilo o ocenjevanju idejnih rešitev.

Naročnik bo rezultate objavil najkasneje v 14-tih dneh od dneva, določenega za predložitev natečajnih nalog.

6. Odpiranje ponudb

Odpiranje ponudb ne bo javno.

7. Odkup idejne rešitve in povrnitev materialnih stroškov

Logotip, ki bo prejel največ točk strokovne komisije, bo prejel naslednje nagrado v vrednosti 300,00 EUR.

Naročnik bo odkupil idejno rešitev, ki bo po oceni žirije prejela najvišje število točk. Izbrani ponudnik bo pozvan k podpisu pogodbe za izključni prenos vseh materialnih avtorskih pravic iz 22. člena Zakona o avtorski in sorodnih pravicah na logotipu Trubarjevo leto 2008 z avtorja na naročnika, za uporabo v Sloveniji in tujini, za ves čas trajanja avtorske pravice, za uporabo v tiskani in elektronski obliki. Za prenos materialnih avtorskih pravic na navedenih stvaritvah, za vse izvedene storitve v zvezi z izvedbo predmeta tega javnega naročila in za sodelovanje izbranih ponudnikov z izbranim izvajalcem produkcije posameznik aplikacij in za sodelovanje z naročnikom za pripravo razpisne dokumentacije za postopek izbire izvajalca za izdelavo aplikacij, bo naročnik izbranemu ponudniku izplačal prvo nagrado v vrednosti 300,00 EUR.

Naročnik si pridržuje pravico, da ne izbere nobene od predloženih idejnih rešitev in ne sklene pogodbe o odkupu materialnih avtorskih pravic z nobenim od ponudnikov, če ponujene idejne rešitve ne bodo prejele vsaj 30 točk.

Po zaključenem postopku javnega natečaja bo naročnik ponudnikom na njihovo izrecno željo vrnil vzorce predloženih idejnih rešitev logotipa, sam pa ohranil kopije oziroma fotografije le-teh.

8. Dodatne informacije

Dodatne informacije dobite na Občini Velike Lašče, Levstikov trg 1, 1315 Velike Lašče, tel.št. 01/781 03 70.

KULTURNI MOST VELIKE LAŠČE – LÜTZELFLÜH, SLOVENIJA - ŠVICA

LÜTZELFLÜH IN VELIKE LAŠČE PRAZNUJETA

11 LET PO ZAČETKU „KULTURNEGA MOSTU“
DVEH OBČIN

Kot upokojena lektorica bernske univerze (1981-1998) za južno-slovanske jezike ter slovenščino se spominjam, kako sem se sama odločila graditi literarni most med Gotthelfom in Levstikom, ki sta oba zaznamovala svoji državi in sta bila sodobnika. Torej pogoj za kulturno sodelovanje je bil možen! Gospod Milan Greiner je priskočil na pomoč in na Prešernov dan 1996 smo prvič javnosti predstavili Levstikov prevod v švicarski dialekt v uradnem univerzitetnem programu za celo bernsko javnost. Kolegice bernske univerzitetne ženske so se odzvale in odločile kvaliteto narečnega prevoda za tisk. Iskala sem švicarskega sponzorja, ki je omogočil natis knjige – prve in edine v švicarskem bernskem dialektu v Sloveniji! (podatek iz NUK-a, Ljubljana). Iz tega enoletnega kulturno-literarnega navora (delo je z mojo pomočjo mojstrsko opravil slušatelj 68-letni pastor reformirane cerkvene občine) se je razvil most prijateljstva, ki povezuje izmenjave obeh občin zdaj že 11 let in pomeni učni proces za obe strani, ki se tako kulturno bogatita / izmenjave učiteljev, kmetov, učencev, itd. so se že zvrstile v preteklih 10 letih po tem mostu.

Zdaj v 2007 so Velike Lašče torej za jubilej ponovno imenitno prikazale svojo obrtno iznajdljivost, inovacijo in kreativno fantazijo pridnih Dolenjk in Dolenjcev. Domača gostilna »Pri Kuklju« je okusno gostila s »slovensko kuhinjo« in spretno sodelovala v švicarski kuhinji lokalnega hotela »Ochsen« / Pri volu. Pohvaliti moram izredno iznajdljivost članov društva Kulturni most v Velikih Laščah, ki so v lepo prepoznavni obleki enotno zastopali svojo občino. Prinesli so nam tudi najnovejšo turistično dokumentacijo o Sloveniji (natisnjeno, junij 2007) in so izredno lepo predstavili tudi svojo občino z dobrim novim prospektom. Kot se spodobi za goste so torej občini gostiteljici Lützelflüh in njeni županji podarili izdelek umetniškega steklarstva – v obliki ure /dati drugačno uro Švicarjem pomeni korajžo!) in gospe Marianne Flückiger, predsednici društva »Kulturni most« iz Lützelflüh-ja pa lepega klekljanega medveda, ki je simbol kantona Berna. Oboje je zelo domiselno s strani gostov in tudi hkrati prava slovenska kulturna dediščina glažut in čipk, ki so jo gostje gotovo izbrali po treznem prevdaru! Hvala, da ste nam prikazali nov polet privatne male obrti, ki je spet zaživela na Slovenskem. Pričakujem, da so gostitelji bili tudi presenečeni kot mi rojaki in da bodo radi povrnili prijazno povabilo z enako pozornostjo v prihodnjem letu 2008, ki bo prav za Velike Lašče jubilej 500-letnice reformatorja Primoža Trubarja. To bo praznik cele Slovenije in prepričana sem, da se je z obiskom v Švici »Trubarjeva občina« že tako izurila, da bo zlahka sprejela še mnogo gostov v svojo vas. Za majhno podeželsko občino je to nedvomen napor, ki bo svoj trud dala na razpolago celi državi. Ali bo dobila primerno priznanje za to nacionalno kulturno nalogo? To bo tudi v letu slovenskega predsedovanja EU, kar je se dvakrat bolj pomembno. Mnogo tujih zbiralcev evro kovancev pozna Trubarja iz kovanca 1 Euro, saj so prav ti slovenski kovanci zelo iskani in cenjeni!

Za nas slovenske rojake v Švici je bil torej ta obisk zelo prijeten in zdaj se mi zdi, da je uresničen moj sanski projekt:

»rojaki srečajo rojake«. Če bi delali anketo, kaj so rojaki na srečanju pripovedovali in kaj so spraševali, bi to bilo zelo koristno gradivo za periodiko Slovencev po svetu, ki se menda pripravljajo na srečanje v 2008 prav v Velikih Laščah. Vsekakor je potrebno, da se tako trden most evropskih občinskih partnerstev predstavi v medijih, da bodo v tudi v Sloveniji spoznali kako je koristno, trdo delati doma in skupaj z rojaki v tujini, da tak projekt lahko uspe. Pri švicarski sekciji Sveta občin in regij Evrope v Lausanni »čaka« v zadnjem času polno centralnoevropskih občin na partnerstva (vpogled na medmrežju) s Švico: mi smo jih torej prehiteli! Zato želim, da bi društva »Kulturni most« razmisljala o stanju čez 5 let ali 10 let, da bodo mlajše generacije deležne pridobitev, ki so jih predniki uspeli uresničiti: to velja za Slovenijo enako kot za Švico! Letošnji udeleženci obrtnega sejma so delali v timu in se tako še bolj zavedali pomembnosti skupnega dela in skupnih uspehov. Moram reči, da sem bila zelo presenečena, ker je opaziti velik napredek v 11 letih grajenja mostu: zdaj so zelo profesionalno izpeljali ves projekt in v 2008 si želimo se srečanja z ostarelimi vaščani v Velikih Laščah, ki zdaj niso mogli zraven, pa so tudi oni polagali prve temelje pred 11 leti. Tako je trajnosten razvoj edina pot v prihodnost in voščim vsem veliko zvestobe pri tem mostu, da bodo potomci cenili doseženo delo po lepih rezultatih prednikov, ki so razmisljali že po evropsko in se trudili za inovativnost in ustvarjalno konkurenčnost na evropskem trgu. Kdo ne pozna ribniških krošnjarejev, ki so stoletja hodili po svetu in prodajali suho robo? Tudi zdajšnji potomci so doživeli slovensko konkurenčnost v primerjavi z obrtmi švicarskih razstavljalcev na vaškem obrtnem sejmu v Lützelflüh v osrčju sirarske doline Emmental v Bernu.

Vsekakor je treba poudariti, da je to partnerstvo model za druga prihodnja partnerstva prav posebej se v tem, ker je začetek projekta vključeval cerkveno občino v Lützelflüh (Gotthelf je bil pastor), sodelovanje bernske univerze s prevajanjem (celo v lokalni dialekt), izdatno pomoč slovenskih rojakov v Švici, švicarsko finančno pomoč za kritje stroškov prevajanja in končno tudi priznanje civilne občinske uprave, ki je podpisala uradni partnerski dogovor. Če ne bi obstojala društva »Kulturni most« kar na treh krajih – v Velikih Laščah, v Lützelflüh in med slovenskimi rojaki v Švici – pravo TROMOSTOVJE KULTURE, ki skrbijo za izvedbo programa obiskov na prijateljski način /spanje v družinah gostiteljev/, bi gotovo to partnerstvo že davno propadlo. Most je treba graditi v živo iz več strani hkrati!

Nobelov nagrajenec Ivo Andrič je celo življenje razmišljal o mostovih in trdil je, da most nastane tam, kjer je potreba in kjer so reale možnosti, da bo most zdržal obremenitev. Tako mostovi v njegovih slavnih romanih slikajo obogatitveni mentalitet na obeh bregovih in zgodovinsko dramatičnost dogodkov, ki so se odigrali ob mostovih na Balkanu. Skratka Andriču je cel balkanski polotok pomenil most med vzhodno in zahodno Evropo in zavedal se je, da je most evropske integracije zelo zahteven, ampak edino pravilen. Ko pa razmislimo o pomenu P. Trubarja za Slovence se nehote moramo spomniti, da je on prvi napravil most od nepismenosti k omiki za ves narod, ki je med prvimi 12 jeziki dobil po njem delni prevod svetega pisma, ki ga je prav na Turjaku pri Velikih Laščah dokončal Jurij Dalmatin /1583/. Ponosni smo lahko, da je tudi mali slovenski narod z njim, ki si ga je pridobil iz knjig, vstopil med napredne prebivalce Evrope in to znanje ponesel v izseljenstvo v širni svet.

V Baslu humanistov je bil prvič tiskan prevod svetega pisma iz grščine /1516/ in zato velja zaradi teologa Erazma Rotterdamskega za mesto tiska, umetnosti in znanosti in uglednega knjižnega sejma, ki je postal važen za nemški govorni prostor na tromeji držav.

V novejšem času (1989) pa je Basel tudi zibelka prvega evropskega ekumenskega zблиževanja krščanskih veroizpovedi, ki ga je vodil pokojni slovenski nadškof dr. Šuštar, ki je bil tudi švicarski državljani kantona Schwyza. Ni čudno torej, da je tudi Trubar nameraval prenesti tiskarno svojega delodajalca iz Nemčije (Urach) v Basel, a mu je njegova smrt uničila priliko za neslutene nadaljne literarne in tiskarske dosežke. Od leta 1461 so na najstarejši univerzi Švice v Baslu študirali med drugimi tudi številni slovenski študentje.

Kot sedanja Baselčanka se zavedam, da je največ slovenskih sledi stoletja peljalo skozi to mesto ob Renu in odkritje Trubarjeve dediščine v baselski univerzitetni knjižnici v lanskem letu daje odličen dokaz za dolge kulturne »mostove« med obema državama – Slovenijo in Švico; o tem nameravam v 2008 napisati obširno razpravo, da se oddolžim spominu na prvo slovensko knjigo.

Besedilo: Mag. Ljudmila Schmid-Semerl iz Basla

NOVA KULINARIČNA SPOZNANJA

POROČILO S POTI V LÜTZELFLÜH ...

Priprave so potekale že od avgusta, ko smo določili in preizkusili jedilnik, določili ceno posameznih jedi in menijev. Gospod Uli, lastnik hotela in restavracije Ochsen v Lützelfluhu, je za slovenske dneve določil zelo optimalne cene, zato je bila prireditev Dnevi slovenske kuhinje tako uspešna. Nakup in priprava živil in materiala je zahtevala veliko časa.

Potovanje - krenili smo v sredo zelo zgodaj zjutraj. V Lützelflüh smo prispeli že po 12. uri, sledila je nabava z gospodom Uljem v nakupovalnem centru namenjenem gostinskemu obratom. Presenečeni smo bili nad ogromno izbiro koncentratov za omake, ki jih restavracije na veliko uporabljajo.

Dnevi slovenske kuhinje so bili za restavracijo nekaj novega. Začeli smo z muko, na istem mestu je bilo zbranih skupina sedmih in ne treh. V delo smo se vključili idealno, glede na stisko z prostorom, delovnimi površinami in pripomočki. Ekipa se so dobro dopolnjevale in uskladile pri kuhi in pripravi slovenskih tradicionalnih jedi. Med samim sodelovanjem smo opazili veliko razlik v pripravi in organizaciji v kuhinji, načinom priprave hrane. Navdušeni pa smo bili nad vajenci, mladimi upi kuhinje, ki so veliko bolj spretni in bogati znanja, posledično zaradi drugačnega načina izobraževanja v gostinskih šolah.

Komunikacija je potekala brez problemov, posledično zaradi skupinskega dela in občutka pripadnosti Evropi.

Prvi sprejem, ki smo ga organizirali, je bil namenjen članom Rotary kluba. Izbor jedi je člane presenetil in navdušil nad slovensko kulinariko. Nad jedmi pa so se navduševali tudi Slovenci živeči v Švici.

Posebno zahvalo in pohvalo smo prejeli od lastnika hotela in restavracije, ki je poskrbel za uspešno sodelovanje med pobratenima občinama. Posebna čast nam je bila, da smo lahko gostili začasnega odpravnika poslov veleposlaništva Republike Slovenije, gospoda Zupana iz Berna.

Sejem v centru kraja smo samo obiskali. Velikolaške stojnice so bile bogate z kulinariko in tradicijo rokodelskih spretnosti Velikolaškega okraja.

Ogleda sirarne sta se udeležila samo Peter in Ana, da sta ostalim poročala o obisku. Dolina Emmental je svetovno znana, zaradi sira emmentalerja. Sira ki ga še vedno izdelujejo po »tradicionalnem« postopku, s pomočjo strojev za mešanje mleka, sirotke in skute.

Kvaliteta sira je odvisna od temperature mleka pri sirjenju, časa ležanja, od zeliščnega premaza. Po koncu predstavitve je sledila degustacija sira. Pravi gurmani pa si lahko kupijo zalogo v specializirani trgovini.

Razlike oziroma boljši pogoji za gostinske obrate

Strokovna šola kuhanja v Švici je tako kvalitetna, da vajenci znajo več, kot pa pri nas po končani šoli.

Zakonodaja o začasnem delu in pomoči, je dodelana, v smislu, da lahko zaposliš več delavcev za manj časa, tako so urniki fleksibilni in prilagojeni delodajalcu. Ob večji kapaciteti gostov tako imenovanih »špicah« dela veliko več zaposlenih, ki so zaposleni tudi samo za dve ali tri ure.

Ob zaključku se je vsa družina in zaposleni prisrčno poslovila od nas. Nad obiskom smo bili vsi presenečeni, postregli smo preko 300 obrokov. Presenetilo nas je navdušenje nad slovensko kulinariko.

Obljubili smo bodoče sodelovanje, kajti toliko novih izkušenj za nas in njih bogati Evropo in nas povezuje.

Ekipa gostilne pri Kuklju z lastnikom restavracije Ochsen in Milanom Greinerjem

Besedilo: Vanja in Peter Damjanič

PREDSTAVILI SMO SE S KULINARIKO, LESNO GALANTERIJO, UNIKATI IZ STEKLA IN PLETENJEM KOŠAR

OBISK PODJETNIŠKE RAZSTAVE V ŠVICI

V mesecu marcu 2006 je naše društvo Kulturni most od društva Kulturni most Velike Lašče – Lutzelfluh prejelo vabilo, naj se v septembru 2007 udeležimo obrtne in podjetniške razstave, ki jo bo organizirali Društvo podjetnikov Lutzelfluh. Vabilo smo sprejeli in s pomočjo Občine Velike Lašče pričeli z organizacijo obiska. Na sejmu smo želeli predstaviti nove in tradicionalne oblike obrti in podjetništva, slovensko kulinariko in turistično ponudbo. Po mnogih pogovorih smo naše sodelovanje in naš prispevek k obrtni razstavi FURORE 2007 razdelili na štiri dele in ga uspešno uresničili v prvem tednu letošnjega septembra.

- Ekipa gostilne Pri Kuklju pod vodstvom Vanje Damjanič je od četrta, 6. septembra, do nedelje, 10. septembra, v restavraciji Ochsen v Lutzelfluhu predstavila dobrote svoje kuhinje in slovenska vina.

- Lesna galanterija Oblak iz Stop je na razstavi predstavila različne lesene izdelke, od tradicionalnih lesenih žlic, čebularic do estetskih kruhovnikov iz svojega proizvodnega programa.

- Steklarstvo Hren iz Gradeža je predstavilo unikatne izdelke iz stekla. Društvo za ohranjanje dediščine Gradež je predstavilo pletenje košar, ročno izdelovanje zobotrebcev in shranjevanje sadja po starih tehnologijah.

- Za kulinarčno ponudbo pod šotorom na razstavnem prostoru smo poskrbeli člani društva Kulturni most in članice društva Podeželskih žena Velike Lašče. Obiskovalcem razstave smo ponujali krožnik na žaru pečenih »čebularjev« s prilogami: idrijskimi žlikrofi, pisanim kruhom, hrenovo omako, slovenska vina, potico, drobno pecivo, okrepljen požirek medenega žganja in borovničevca.

- Dogajanje na naši stojnici in na sejmu je popestril Ansambel Roka Žlindre.

Vsem zainteresiranim smo delili turistične prospekte Občine Velike Lašče in Slovenije, pripovedovali o lepotah naše države in velikolaške dežele.

Pri pripravah so ves čas z nami sodelovali člani švicarskega društva Kulturni most in Milan Greiner z ženo Heidi. Postavili so nam dva šotora in izmenično dežurali na naših stojnicah.

Ves čas trajanja sejma in razstave, od otvoritve v petek zvečer, do zaključka v nedeljo ob petih popoldne smo imeli na »slovenski stojnici« veliko obiskovalcev. Obiskovali

so nas tudi Slovenci živeči v Švici, predstavniki slovenskega veleposlaništva v Bernu z gospodom Zupancem na čelu, predsednica občine Lutzelfluh gospa Beatrice Stettler in predsednik občinskega sveta g. Nussbaum. S svojo prisotnostjo smo popestrili dogajanje na sejmu in z vseh strani doživljali odobravanje in prijazne odzive.

Letošnji obisk Švice je bil organizacijsko zahteven in delaven. S področja kulture, pevskega, glasbenega in šolskega povezovanja smo stopili na področje gospodarstva in turizma. Vsem članom štiridesetčlanske odprave se v imenu koordinatorja obiska Društva kulturni most Lutzelfluh – Velike Lašče zahvaljujem za dobro pripravo obiska, dobre ideje in požrtvovalno delo. Posebna zahvala pa velja Milanu Greinerju, ki je bil ponovno gonilna sila celotne organizacije.

Seveda obisk ne bi bil možen brez finančne podpore Občine Velike Lašče. Pod vodstvom župana Antona Zakrajška nadaljuje povezovanje med Velikimi Laščami in Lutzelfluhom,

Ob uradni otvoritvi razstave

ki po enajstih letih že ima svojo zgodovino in postaja tradicionalno. V imenu vseh udeležencev letošnjega obiska se iskreno zahvaljujemo.

Sejem bil je živ

Besedilo: Irena Indihar
Foto: Jože Stritar, Peter Indihar, Niko Samsa

Ustavil se je tudi začasni odpravnik poslov slovenskega veleposlaništva iz Berna

Ponudbo so popestrili fantje ansambla Roka Žlindre

Priprava mase za čebularje

Dobro nam je šlo od rok

*Kolesje dogajanja
je tudi občinsko
svetnico potegnilo
v svoj tir*

»SUPER, GARALI SMO KOT NORCI«

SEJEM BIL JE ŽIV

Znanka me je te dni vprašala: »Kako sta se imela v Švici?«. »Super, garali smo kot norci;« sem odgovorila. »Čisto nič ne razumem. Kaj nista šla na izlet?«. Kakor se vzame. Zame so bile vedno vse druge oblike obiskov tujih dežel bolj zanimive, kot z agencijo, vodiči in hoteli.

Tokrat pa je bila to posebna izkušnja. Vse tri dni v Švici sem večino časa prebila na stojnici ob kuhanju idrijskih žlikrofov, rezanju paradižnikov in čebule, kruha in potice, pomivanju in pogovorih. Podobno, kot delam to doma iz dneva v dan. Toda to početi na ulici nekega švicarskega kraja res ni čisto vsakdanja stvar.

Dobro da je bila v času našega odhoda v Švico še zgodnja ura in je Velike Lašče prekrival jutranji mrak. Pred gasilnim domom je stal pripravljen avtobus okrog pa polno neobičajne prtljage: škotel in zabojev, posode, košar s suhim sadjem ter glinastih modelov s pečenimi poticami, celotno ozvočenje ter inštrumenti ansambla in seveda kovčkov z osebno prtljago. Šoferja sta nekako uspela stlačiti v prtljažni prostor večino stvari, z ostalim pa smo zapolnili vse možne koticke na avtobusu za, med, pod in nad sedeži. Irena, srce in motor te odprave je nekaj dni pred odhodom izjavila, da bo zelo srečna, ko bo vse naložene in bomo krenili, še bolj pa, ko se bomo vrnili nazaj. Delno se ji je ta želja ob tem uresničila, do drugega dela sreče pa je bilo še nekaj dni. Ko je avtobus končno odpeljal, je bilo že čisto svetlo. Tako je začel minevati dan ob mirni vožnji proti mejnemu prehodu in naprej proti Benetkam, pa skozi dolgočasno Italijo. Nankrat pa novica: »Oblakovim se je zataknilo na švicarski meji, ne spustijo jih brez carine«. Kako bo z nami, nas zaskrbi. Švicarji so dosledni in jih ne zanimajo naši kulturni mostovi. No strah je bil odveč, s cariniki je opravil kar naš šofer.

Tako kot po navadi smo na cilj prispeli z enourno zamudo in dobro, da so se Švicarji tega že navadili. Pripravili so nam prisrčen sprejem v župnijski dvorani v Grunenmattu z dobrodošlico in pozdravom. Po večerji pri gostiteljih se je prilegel počitek, ki pa ga je le malce motila skrb, kako bo v naslednjih dneh. Naša gostiteljica Andreas in Kristine sta nas v petek dopoldne odpeljala na kmetijo Andreaso-vega brata. Z ženo sta ravnokar na njivi nedaleč od hiše pobirala krompir. Ob njiju pa so se pasle krave. Opazila sem zgaran obraz in roke obeh ter njuno zagorelo polt, ki so posledica trdega kmečkega dela. Tako je v Švici, tako je v Sloveniji, tako je tudi drugje. Ko smo se okrog poldne zbrali v Lützelflüh na ulici, kjer naj bi bilo naše mesto na sejmišču je sprva zavladovalo malo zmede. Kmalu pa smo se ob pomoči naših Švicarjev znašli. Do otvoritve ob 17.00 uri so bile stojnice pripravljene. Pohiteli smo na otvoritveni prostor, kjer smo bili pričre kar precej besedam, ki so bile posvečene Slovincem, ki tokrat sodelujemo na njihovi obrtniški razstavi. Presenetila me je zbranost množice ob naši predstavitvi, brez govorjenja in ropotanja s kozarci in steklenicami. V imenu župana naše občine je spregovorila predstavnica občinskega sveta Ladka Deterding ter županji Lützelflüh izročila darilo – čudovito stekleno uro izdelek steklarstva Hren. V imenu našega Društva kulturni most Lützelflüh – Velike Lašče pa je po pozdravila navzoče predsednica Irena Indihar ter izročila darilo – sliko z izdelano idrijsko čipko medveda, ki je simbol mesta Berna.

Tako se je sejem začel. Ljudje so se ustavljali ob naših stojnicah, se zanimali za našo ponudbo, pokušali aperitiv, pecivo in Vanjino pehtranovo potico, kupili pa bolj malo. Zdelo se je, da naša kulinarična ponudba zanje ni preveč zanimiva. Gostitelji so nas tolažili, da bo naslednji dan čisto drugače. Ustavil se je tudi mož po službeni dolžnosti, sanitarni inšpektor. Zanimale so ga predvsem sestavine peciva in potic. Evgen, ki mu nemščina gladko teče je hitel zatrjevati, da nikjer ni sledu mleka, ampak le voda in mož je bil zadovoljen. Zahteval je le še, da je hrana na servirnem pultu pokrita s folijo in da je pri vsakem pecivu pinceta za jemanje. Kar dobro smo jo odnesli, če pomislim, da so pred nekaj dnevi ameriške turistične agencije opozarjale svoje turiste, da v Sloveniji obstaja nevarnost okužb s salmonelo, malarijo, tifusom in hepatitisom B. Ustavil se je tudi odpravnik poslov slovenske ambasade v Bernu ter prijazno pokramljal z nami. Ustavilo se je veliko švicarskih Slovencev in tudi nekaj Hrvatov. Pri slehernem je bilo čutiti, da je našel košček doma, saj so nekateri prišli iz zelo oddaljenih krajev Švice.

V soboto je bila slika zares drugačna. Že dopoldne so se trli ljudje okrog slovenskih stojnic. Privabili so jih lepi leseni in stekleni izdelki obeh naših obrtnikov, člani društva z Gradeža ter podeželske žene iz Velikih Lašč so jim prijazno ponujali pecivo, potice in suho sadje ter prikazovali izdelovanje zobotrebcev in pletenje košar. Na naši stojnici pa so se lahko pokrepčali z mesnimi kroglicami imenovanimi »čebularji«, pravimi Idrijskimi žlikrofi, pisanim kruhom in prilogami. Zraven je bila pestra ponudba različnih slovenskih vin pa seveda brezalkoholnih pijač. Zlasti v času okrog kosila ni bilo moč napeči dovolj hitro, a ljudje so bili potrpežljivi. Vsi smo morali krepko poprijeti za delo in šlo nam je dobro od rok. Vso ponudbo so popestrili še fantje ansambla Roka Žlindre s svojimi poskočnimi vižami. Ob 10. uri zvečer, ko se je sejem za ta dan zaključil, smo bili utrujeni, a zadovoljni.

V nedeljo je bilo podobno. Zmanjkalo je praktično vse hrane, preden je bil sejem zares zaključen. Pospravljati je bilo seveda mnogo lažje, kot pred tremi dnevi pripravljati. Naša šoferja sta z lahkoto zložila vso prtljago v avtobus. Še prisrčno slovo od naših gostiteljev, zaključna viža ob kateri smo se nekateri celo zavrteli in že je zabrnal motor avtobusa. Z dobrim občutkom in lepimi vtisi smo zapuščali Lützelflüh in Švico. Ireni pa se je izpolnil še drugi del želje. »Ko se srečamo naslednjič, ne bomo več toliko delali kot smo sedaj« je ob slovesu dejala predsednica švicarskega društva Kulturbrücke Marianne Flückiger. Vzeli bomo nahrbtnike in švicarske klobase, ter jo mahnilo v hribe. Morda, kdo ve.

Pomembno je, da je ta projekt v celoti uspel in da smo v Švici več kot solidno predstavili ne samo naš kraj, ampak kar del Slovenije. Kot naključno zbrana ekipa smo se zelo dobro ujeli. To je bil zares izziv, kot je dejal profesor kulinarike na Srednji gostinski šoli Ljubljana g. Jure Munda, ki nas je zelo podprl s svojimi nasveti in predlogi ter posodil del svojega kuharskega inventarja, brez katerega bi težko opravljali svoje delo na stojnici. Najvažnejše pa je, da smo se srečno vrnili k svojim domačim, ki so nas vse dni potrpežljivo čakali.

RED JE RED

Jerica in Janez sta stanovala pri gostiteljih, ki so imeli hišo zraven šole. Pa ju je nagovoril desetletni fantiček: »Kam bi pa vidva rada?«.

»Midva sva pa turista in sva prišla na sejem v Lutzelfluh,« mu pojasnita.

»A tako,« se je začudil fantič. »Potem sta pa gotovo iz drugega kantona.«

»Ne, sva iz druge države« mu zopet pojasnita.

»Če gresta v Lutzelfluh, morati iti po ulici naravnost, pa pri semaforju desno ...« jima je razlagal pot do tja. »Po travi pa ne smeta hoditi« je še dodal.

Ni kaj, švicarski občutek za red je zasidran že v majhnih otrocih.

Besedilo: Marija Sritar

MOJA PRVA KOŠARA

Ko smo v nedeljo pospravljali, se je pojavila košara, ki je prej ni bilo. Nismo mogli ugotoviti čigava je, naša ali od Švicarjev. V tem pride Andrej Jakob, naš nesojeni mojster za pletenje košar in se pohvali, da je to njegova prva košara v življenju. »Nikoli prej nisem imel časa, da bi to delo dokončal. Tu pa tri dni nisem imel početi nič drugega.«

Recimo, da je s svojo prvo košaro, ki jo je izdelal v Švici pred množico mimoidočih ljudi, opravil mojstrski izpit.

Besedilo: Marija Sritar

MOJ POGLED NA »IZLET«

Odpravila sem se z mešanimi občutki. Zame je bilo prvič. Vendar me je kolesje dogajanja hitro potegnilo v svoj tir.

Po opravljenih protokolarnih obveznostih ni bilo časa za sprostitev. Vem, da se bo med ljudmi za potovanje v Švico še vedno uporabljal termin IZLET. Vsi, ki smo bili udeleženi pa vemo, da je bil to delovni obisk, lahko rečem – garaški obisk.

Zato ob tej priložnosti izrekam vse priznanje organizatorjem, vsem društvom, ki so sodelovala, podjetnikom in posameznikom. V Švici smo dostojno zastopali ne samo občino Velike Lašče, temveč tudi Slovenijo in Slovence, saj je po besedah predstavnika našega veleposlaništva v Bernu medobčinska povezava Lützelflüh – Velike Lašče edinstven primer sodelovanja na meddržavni ravni.

Vračala sem se z najlepšimi občutki, ponosna na vsakega od vas, spoštovani soobčani.

Besedilo: Ladka Deterding

ČUVAJTE NARAVO, DA BO ONA ČUVALA NAS
ZAKLJUČEK AKCIJE EKO-FERDO 2007

Pozdravljeni ljubitelji čiste narave!

Slišite? Najprej potihno, potem vse bolj naglas. Počitnice me kličejo! Počitnice pa kličejo tudi tebe. Aha, prav slišiš. Ampak, da ne boš mislil ali mislila, da lahko v prostem času mile volje razmetavaš odpadke. O, ne. Prijatelj moj dragi, odpadki niso nikoli na počitnicah, še več, takrat nam starši dovolijo več sladkarij in vsi tisti bonboni so zaviti v pisane papirje in embalaže je še več kot ponavadi. Ne pozabi na to, da odpadki sodijo v smeti!

Se spomniš, da sva se zadnjič videla? Všeč mi je bilo, da si pospravil steklenico v zabojnik za steklo in da si pobrala papir in ga vrgla v zabojnik za papir. Se sprašuješ, kje sem bil? Veš, jaz vse vidim in vse slišim, tako kot Miklavž, Božiček in dedek Mraz. Ko letim, poskrbim, da na svetu red naredim.

Red pa je tudi to, da izpolniš obljubo. Če na primer obljubiš prijatelju, da mu boš pomagal pojesti čokolado, moraš obljubo držati. Ali če obljubiš, da se boš umil vsaj vsak zadnji petek v mesecu, je treba tudi to storiti, pa če si umazan ali ne. No, ko smo ravno pri obljubah. Jaz sem eno izpolnil v Mercator centru v Grosupljem. Te že podplati srbijo od radovednosti? No, če si bil zraven, potem veš, da smo se imeli zabavno, če si manjkal pa dobro preberi (ali poslušaj):

Zbrali smo se v igralnici in ko sem se pozabaval v bazenčku z žogicami so prišli trije mulci in razmetali vse odpadke, ki so jih našli. Joj, ko sem jih ujel, so morali hitro na en, dva, tri pospraviti vse v ogromno črno vrečo, pa še posolil sem jim pamet, da se smeti ne meče na tla. Če komu posoliš pamet, to pomeni, da ga narediš bolj pametnega. (Tako pravi moja mami in moja mami vse ve, ker je že velika in hodi v službo. V službo pa hodi, da zasluži veliko denarja.)

No, ko smo bili pametni, smo zapeli in zaplesali. Najbolj mi je bilo všeč, ko smo žrebali nagrade. To je bila zabava. V bazenčku so bili kuponi, ki ste jih poslali vi otroci in mi na radiu Zeleni val smo bili veseli čisto vsakega. Jaz sem skakal do stropa od veselja, pri sosedovih so mislili, da je potres. Zaplesali smo še četita koraka, splezali na Triglav in dočakali torto velikanko. Tako je bila dobra, da se mi sline pocedijo, če samo pomislim na njo in komaj čakam, da se ob podobni priliki spet vidimo in slišimo. Oooo, zdaj pa slišim še bolj na glas. Počitnice me kličejo! No, že tečem.

Lepo se imejte in ne pozabite: Čuvajte naravo, da bo ona čuvala nas!

Besedilo: Zmajček Ferdo (Petra Bor)

ZAHVALA DRUŠTVU PODEŽELSKIH ŽENA!

V soboto, 16. junija, je bila v farni cerkvi Velike Lašče darovana zahvalna maša za Nejo, ki je srečno preživela prometno nesrečo v Malih Laščah. Z velikim veseljem in nesebično pomočjo so z dobrotami, ki nastajajo izpod njihovih marljivih rok, vse prisotne pogostile članice Društva podeželskih žena. Za izkazano solidarnost, prijaznost in trud - iskrena in pristrčna hvala!

Družina Štaba – Male Lašče

RED JE VEDNO PAS PRIPET!

MEDNARODNI PROJEKT PASAVČEK

*Pasavček je moj prijatelj,
z njim je v avtu vedno varno,
vozit se je res zabavno,
če vsi vemo, kaj je red:
Red je vedno pas pripet!*

*Očku rečem al' pa mami,
da me s pasom varno spravi,
vsi naj vemo, kaj je red:
Red je vedno pas pripet!*

To je ena izmed pesmic, ki smo jih spoznali v 1. b razredu, ko smo lansko šolsko leto sodelovali v mednarodnem projektu Pasavček. Ker smo že krepko zakorakali v novo šolsko leto in je za naše otroke najbolj pomembna varnost v prometu, je prav, da se vsi starši in vsi tisti, ki skrbijo za prevoze naših otrok, zavedamo, kako pomembno je, da so otroci med vožnjo pripeti. Statistika na žalost kaže, na slabo uporabo varnostnih pasov na zadnjih avtomobilskih sedežih. Dejstvo pa je, da pas prispeva k bistvenemu zmanjšanju posledic ob trku.

Svet za preventivo v cestnem prometu Republike Slovenije bo letošnje leto že tretje leto sodeloval v mednarodnem projektu Euchires. Namen projekta je spodbujanje pravilne uporabe otroških varnostnih sedežev ter varnostnih pasov med vožnjo v avtomobilu. Otroci v Sloveniji poznajo ta projekt pod imenom Pasavček. Projekt temelji na spodbudi, saj dobijo otroci, ki so v avtu pripeti na zaključku figurico Pasavčka. Lik pasavca je izbran zato, ker ima ta žival v jezikih vseh sodelujočih držav v svojem imenu tudi besedo pas.

V okviru pouka smo namenili veliko časa za obravnavo varne vožnje otrok v avtomobilu. Učili smo se pesmice, risali smo, kako smo pripeti z varnostnimi pasovi med vožnjo, izdelali smo načrt okolice šole, izdelali prometne znake, spoznali smo Pasavčka. Starši so si lahko na Turjaku ogledali pod strokovnim vodstvom vrste otroških sedežev in kako varno pripeti otroka z varnostnim pasom.

Da smo sploh lahko sodelovali in da nam je uspelo projekt pripeljati uspešno do konca, se moram zahvaliti gospodu Ro-

bertu Štabi, ki si neprestano in nesebično prizadeva za prometno varnost naših otrok, gospodu ravnatelju Ediju Zgoncu, ki nas podpira in spodbuja pri vseh projektih, sodelavcu Bojanu Novaku kot koordinatorju tega projekta, vsa pohvala in zahvala sodelavki, vzgojiteljici Veroniki Lipovec za svojo pomoč pri izvedbi tega projekta.

Spoštovani starši! Da bo naš projekt resnično dobil svojo veljavo tudi v bodoče, pa naj velja naše geslo, ki smo si ga z našimi otroki dobro zapomnili:

RED JE VEDNO PAS PRIPET!!!

Besedilo : Simona Bavdek
Fotografije: Veronika Lipovec, Bojan Novak

ZA VEČJO VARNOST OTROK

AKTIVNOSTI OBČINSKEGA SPV ZA VEČJO VARNOST OTOK NA CESTAH OB ZAČETKU NOVEGA ŠOLSKEGA LETA

Za nami je čas počitnic in pričelo se je novo šolsko leto 2007/08. Za vse učence, še posebej pa za novo generacijo prvošolčkov, se začena obdobje ponovne, za nekatere pa prve, aktivne udeležbe v vsakodnevem prometu, seveda pod budnim nadzorstvom starejših. Z različnimi aktivnostmi smo se odzvali tudi v občinskem svetu za preventivo in vzgojo v cestnem prometu.

Med prometno-preventivnimi akcijami, ki potekajo v osnovnih šolah, je ena najpomembnejših prav akcija Začetek šolskega leta. V zadnjih letih se je že tradicionalno uveljavila kot skupna akcija vrste sodelujočih od šole, Policije, staršev, starih staršev in ostalih prostovoljcev.

Tako smo vse aktivnosti akcije razdelili na:

- ukrepe na področju infrastrukture (pregled-urejanje varnih šolskih poti, šolski prevozi, prometna signalizacija)
- na preventivne in vzgojne akcije (varovanje otrok na prehodu za pešce, obvestilne table Pozor otroci na cesti...)
- na represivne in preventivne ukrepe policije
- na informiranje in spodbujanje dela medijev (poziv na kabelski TV in Ra Zeleni val)
- Vrtcu in osnovni šoli smo zagotovili knjižice Prvi koraki v svetu prometa, ki je namenjena staršem predšolskih otrok in staršem prvošolcev; v njej so podrobno napisana pravila, ki jih mora otrok poznati za samostojno sodelovanje v prometu kot pešec, plakate Šolska pot, obešanke Varna šolska pot, ki bodo mimoidoče voznike na Turjaku in Velikih Laščah še posebej opozarjale na prisotnost otrok na cestah, prometni znak STOP za prostovoljce, ki omogočajo varen prehod otrok na zaznamovanem prehodu za pešce Velikih Laščah, odsevne telovnike za prostovoljce učiteljice, vzgojiteljice in otroke, preproga za igranje otrok na temo prometa...

Starši otrok prvega in drugega razreda ne pozabite na obvezo, ki jo nalaga zakon o varnosti cestnega prometa in sicer obvezno uporabo rumene rutice in odsevnika. Letošnjemu vabilu za sodelovanje pri varovanju otrok na prehodu za pešce so se poleg tradicionalnega organiziranega pristopa sveta staršev, staršev in prostovoljcev, aktivno odzvali še člani Gasilskega društva Velike Lašče in Društva upokojencev Velike Lašče, za kar se jim še posebej in lepo zahvaljujemo. Tako smo dosegli, da bodo naši otroci imeli zagotovljeno spremstvo in varovanje v septembru in oktobru.

Ne pozabite, z akcijo Varna šolska pot želimo opozoriti vse voznike in druge udeležence v prometu, da se šolarji vračajo na šolske poti in morajo biti zato še posebej previdni! Zato jim bodimo vzor pri našem ravnanju v prometu, še posebej s pravilnim prečkanjem, pravilnim parkiranjem vozil in upoštevanjem ostalih pravil in manir!

Srečno v prometu!

Besedilo: Robert Štaba, predsednik SPV

TRETJINA Z VEČ KOT 60 KM/H SKOZI NASELJE

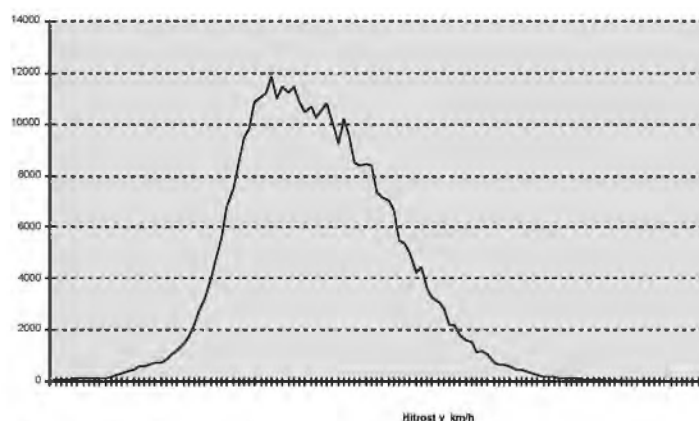
ANALIZA PODATKOV MERILCA HITROSTI V VELIKIH LAŠČAH

Z namenom vzpostavitve večje prometne varnosti naselja Velike Lašče, ki je izpostavljeno preobremenjeni in zelo nevarni državni cesti G2-106 Ljubljana-Kočevje, je bila v lanskem letu postavljena opozorilna tabla za merjenje hitrosti. Z analiziranjem podatkov z omenjene table za časovno obdobje od 15. maja do 15. junija smo dobili sledeče podatke.

V obravnavanem enomesečnem časovnem obdobju je bilo zabeleženih skupaj 99043 vozil, kar pomeni kar 3195 vozil dnevno. Glede na dejstvo da je na tem območju omejitev hitrosti 50 km/h, lahko iz spodnjega diagrama razberemo, da se je omejitev držala manj kot polovica vseh vozil. Kar tretjina vozil pa je prekoračila hitrost 60 km/h.

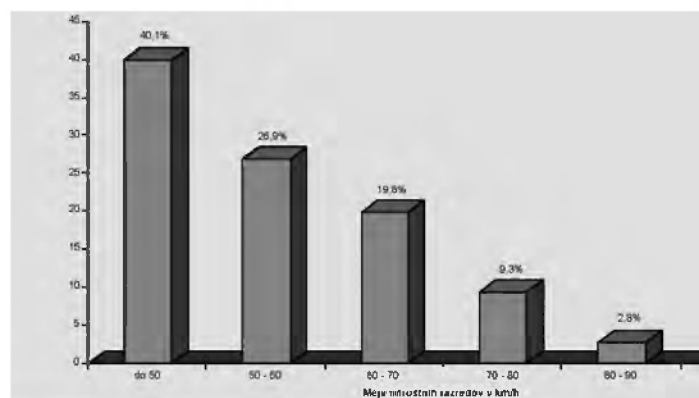
Povprečna hitrost vseh vozil je bila višja od dovoljene in je znašala 56,8 km/h. Maksimalna zabeležena hitrost na obravnavanem območju pa je znašala kar 146 km/h. Ta podatek pa nam žal pove, da na naših cestah še vedno vsakodnevno srečujemo neodgovorne voznike, ki s svojimi dejanji ogrožajo tako sebe kot tudi vse ostale udeležence v prometu.

Besedilo: Marija Ivanc Čampa

Kraj meritve: Velike Lašče	Avtor:
Začetek meritve: torek 15.05.2007 06:56	Konec meritve: petek 15.06.2007 08:00
Komentar: Omejitev hitrosti 50 km/h	

Histogram opisuje, koliko meritev je bilo opravljenih pri določeni hitrosti

Kraj meritve: Velike Lašče	Avtor:
Začetek meritve: torek 15.05.2007 09:56	Konec meritve: petek 15.06.2007 08:00
Komentar: Omejitev hitrosti 50 km/h	

Diagram ponazarja delež vozil v določenih hitrostnih razredih.

TJA, DO KODER JE VREDNO ITI, NE VODI NOBENA BLIŽNJICA

TRUBARJEVO ŠOLSKO LETO 2007/2008

V prihodnosti bo pomembno predvsem, kje nastaja dodatna vrednost – in nastajala bo tam, kjer bo znanje. Znanja ni mogoče nikomur dati. Človeka je mogoče le usmeriti, da ga najde v sebi. Prav ta usmeritev bo naše osnovno delo in orientacija v tem, nadvse pomembnem Trubarjevem šolskem letu.

Spodbujanje razvoja osebnosti pomeni namreč medsebojno povezovanje telesnih, čustvenih, miselnih, razumskih, estetskih, etičnih, družbenih in drugih dejavnikov v celoto. Le s tako široko zastavljenim programom lahko učenec razvije samospoštovanje, ki je osrednja značilnost človekovega dostojanstva in njegova neodtujljiva pravica.

ljudje radi kažejo s prstom za njim in ga obravnavajo kot problematičnega, ne vidijo pa problemov socialnega okolja, ki je negativen vzornik učencu.

Učenec naj ne bo dežurni krivec za probleme družine in šole, odrasli se moramo več in odkrito pogovarjati in dogovarjati o rešitvah

Igra je najboljša pot do znanja, saj spodbuja šolarjevo radovednost, opazovanje, preskušanje, posnemanje, spreminjanje, urjenje veččin in vse tisto, kar omogoča zavestno in hoteno učenje na njemu lasten način. V igri se šolar preko stika s seboj uči na prijeten in neobremenjen način prepoznavati svoje odzivanje na dogajanja v okolju. Prepozna tudi, kaj sprejema, kaj odklanja, kdaj se podreja, kdaj upira, kdaj ponikne v odpore... Uči se predelovati dobljene miselne predstave in zase obdrži tisto, kar se mu zdi pomembno. Temu lahko rečemo, da gre za izkustveni način učenja, ki je bolj popoln od učenja na pamet ali učenja z razumevanjem.

In kaj je novega, drugačnega v Trubarjevem šolskem letu na naši šoli?

Fotografija 1.a razreda

Moralna dolžnost vseh odraslih, ki spremljamo rast in razvoj šolarjev, je, da spodbujamo razvoj osebnosti. Posredovanje novih znanj naj bo na drugem mestu, če hočemo otroku dobro.

Smisel ni v tem, da se rešim slabega, ampak da slabo spremenim v dobro

Zavedati se moramo, da mladostnik razvije do sebe neustrezen odnos, če dobi od staršev, učiteljev in drugih odraslih izrazito napačna povratna sporočila za ustrezno vedenje ali spodbudna sporočila za neustrezno vedenje. Zaskrbljujoči sta obe skrajnosti, saj v obeh primerih razvije neustrezen občutek lastne vrednosti, ki ga izraža kot vedenjsko motnjo, usmerjeno proti sebi ali navzven. Mladostnik vsakič ravna v skladu s podobo o sebi, ki jo ščiti po svoje, to je z odklanjanjem socialnih vzorcev, učnim neuspehom, zlorabo drog, alkohola, ustrahovanjem, spolnim razvratom... Tako postane otrok negativec,

Povečalo se je število oddelkov na razredni stopnji, kar je razveseljivo. Spremembe so na kadrovskem področju, ker imamo mlad kader. Menjave učiteljic zaradi porodniških odsotnosti, kar je tudi razveseljivo. Težko izbojevana oddelka 1. razreda bosta vodili učiteljici Beti in Aleksandra, dva meseca v OPB za 1. razred bodo pokrivali učiteljice razredne stopnje, v nadaljevanju učiteljica Renata, ki se vrne s porodniške. Geografijo in OPB v 3./4. razredu bo do vrnitve Andreje prevzela učiteljica Mojca Mušič, na Turjaku bo vodenje podružnice prevzela spet Petra in hkrati poučevanje v 5. razredu. Tudi v Robu se je vrnila Sonja s porodniške. Na centralni šoli smo 3.b zaupali mladi učiteljici Evi do vrnitve Katarine s porodniške. Podobno smo uredili z najštevilnejšim 4. razredom, ki ga bo vodila prav tako mlada učiteljica Barbara namesto Janje, ki je na porodniški. Skratka dokaj pestro popolnjevanje učiteljskega kadra. Pomembno je, da imam vsa delovna mesta strokovno pokrita.

Fotografija 1. b razreda

Gradbišče

Za organizacijo in izvajanje pouka po veljavnem predmetniku smo morali na centralni šoli preurediti nekaj prostorov. Za potrebe razredne stopnje smo iz pisarne in garderob izoblikovali dve novi učilnici za 2.b in 3.b (ker smo izgubili učilnico pod bivšo telovadnico). Vse navedene spremembe smo sprejeli z razumevanjem, ker gradimo novo, sodobno telovadnico, novo knjižnico, multimedijško učilnico, zobno ambulanto s spremljajočimi prostori. Obeta se izjemen dogodek zaradi pridobitve, ki jo bodo poleg učencev in učiteljev deležni vsi krajanjani.

Največ težav je z organizacijo športne vzgoje, ki jo moramo prilagajati trenutno razpoložljivim pogojem. Z razumevanjem in dobro voljo učiteljev, učencev in staršev bomo tudi navedene težave premostili s ciljem, da nam bo čez nekaj mesecev več kot lepo.

Gradbišče

V zvezi z gradnjo nove telovadnice in ostalih prostorov je potrebno posebej opozoriti vse starše in šolarje, da je zadrževanje v neposredni bližini gradbišča strogo prepovedano. Tudi samovoljni izhodi učencev iz šole pred poukom, med odmori in po pouku niso dovoljeni. Vsi po vrsti si prizadevamo narediti vse, da ne bo prišlo do neljubih dogodkov, nesreč.

Varnost naših učencev

Za varnost otrok v cestnem prometu smo veliko postorili. Izjemno prizadevnost so pokazali gospod Robi Štaba, policist Rozman, gospod Tomaž Koren, starši, upokojenci in učitelji.

Po zaslugi Robija in policista Rozmana smo pridobili ogromno pripomočkov in literature za učinkovito izvajanje varnosti otrok v cestnem prometu. Zaslužita vse priznanje in iskreno zahvalo.

Veliko smo se dogovarjali s prevozniki in podžupanjo glede čimboljše ureditve prevozov otrok, varnosti in racionalne porabe njihovega časa. Vozni red je postavljen. Če se bodo pojavile težave, bomo prisluhnili otrokom, da jim bo lažje. Prosim, da se o prevozih pogovarjate z vozniki, ker boste najlažje našli najboljše rešitve. Za prevoz otrok s šolskimi vozili smo pripravili vozne karte, ki jih morajo sooblikovati starši in šolarji ter jih podpisati.

Hrana, svetovanje, krožki

Posebno pozornost bomo namenili zdravi prehrani in možnostim, da otrok zaužije mirno, kulturno in da ima čas.

Novost, ki jo uvajamo v letošnjem letu, je sprememba urnika dela in svetovanja svetovalnih delavk na šoli. Vsak četrtek bodo imeli starši in otroci možnost, da med 11. in 19. uro obišejo svetovalni delavki na šoli. To spremembo uvajamo zato, da omogočimo srečanje s starši, ki odhajajo zgodaj v službo in se pozno vračajo domov.

Fotografija nove gradnje

Na voljo bomo imeli več kot 30 različnih interesnih dejavnosti. Učitelji bodo brezplačno izvajali interesne dejavnosti, zunanji mentorji bodo postavljali določeno ceno. Priporočamo, da otroke vpišete v interesne dejavnosti, ki jih vodijo učitelji in tudi v tiste, ki jih vodijo zunanji mentorji. V jesenskem delu tega šolskega leta smo planirali več dnevov dejavnosti, šole v naravi, ekskurzije, vse z namenom, da bomo v pomladanskem delu šolskega leta pridobili čimveč ur na račun izvajanja športne vzgoje v novi telovadnici. Tega dogodka se zares veselimo.

Ali poznamo Trubarja?

Celotno šolsko leto bomo povezovali s 500-letnico rojstva Primoža Trubarja. Pripravili bomo srečanje osnovnih šol in društev, poimenovanih po Primožu Trubarju, razstave, vsi učenci bodo obiskali

Knjige v šolski knjižnici so bile poplavljenе

Trubarjevino, vključili se bomo v občinske proslave, šolsko glasilo Lešniki bomo posvetili Trubarju, organizirali kviz na temo »Ali poznamo Trubarja?« in podobno.

Dogajanja na šoli bodo skozi celotno šolsko leto živa in peštra. Organizirali bomo več prireditev (otvoritev nove telovadnice, veseli december, Prešernov dan, zobotrebčarsko prireditev, Krpanov kros, kviz Ali poznamo Trubarja?, srečanje s pobratenimi šolami, zaključno prireditev, materinski dan, razne razstave, predstavitve, srečanja s pisatelji in mnoga športna tekmovanja, Turizmu pomaga lastna glava, več hu-

manitarnih akcij, zbiranje starega papirja, tekmovanje v Veseli šoli ...). Veseli bomo, če se boste starši udeleževali naših prireditev, razstav, predstavitev. Za otroka in šolo je vaša udeležba največ vredna.

Človek je velik takrat, ko ne izgubi otroškega srca

Vsak je svoje sreče kovač. Človeška sreča je odvisna od človeške modrosti, mišljenja, zmernosti v željah, preoblikovanjem osmišljanja življenja in drobnih pozornosti. Ne bomo sovražnik sami sebi. Vsak dan, ko je človek jezen, je zanj izgubljen. Rimski izrek »carpe diem« uči in sporoča, da moramo »porabiti, užiti, iztrgati« prav vsak dan.

Spremljavo otrok na magistralni cesti

BLAGOSLOV ŠOLSKIH TORB

ZA POMOČ PRI UČENJU ...

V Robu so na prvo septembersko nedeljo šolarji in dijaki k blagoslovu pri sveti maši prinesli svoje šolske torbice in nahrbtnike. Letos so se povabilu odzvali tudi otroci, ki so bili z nami na poletnem oratoriju. Mašo smo polepšali s petjem ob spremljavi oratorijskega ansambla.

Besedilo in fotografija: Romana Petrič

DARILCA, SLADKARIJE IN GLEDALIŠKA PREDSTAVA

PRVI ŠOLSKI DAN NA OŠ VELIKE LAŠČE

3. september je bil za naše prvošolčke prav poseben dan, saj so ta dan prvič sedli v šolske klopi.

Zjutraj smo se vsi skupaj, učenci, starši in učiteljice srečali v matičnih učilnicah. Vsakega učenca je v predalčku čakalo darilce, na mizi pa posladek. Obdaritev prvošolčkov so omogočili: OŠ Primož Trubar, Direkcija za ceste – Svet za preventivo.

Po končani pogostitvi in prijetnem druženju smo vsi skupaj ter učenci 2. in 3. razredov odšli v Levstikov dom, kjer smo si ogledali predstavo Peter Strah. Predstavo sta nam pripravila Lucija in Boštjan. Ogled predstave sta nam omogočila OŠ Primož Trubar in občina Velike Lašče. Po končani predstavi so učenci skupaj s svojimi starši odšli domov.

Prvi šolski dan je minil prijetno in prav gotovo se je avzdušje nadaljevalo še celo šolsko leto.

Besedilo in fotografija: Učiteljice 1. razredov

Človek bi si moral prizadevati za dvoje: doseči to, kar si želi, in uživati to in v tem, kar ima.

Trudili se bomo, da bi otroci pozitivno doživljali učenje, si z lastno aktivnostjo privzgjajali odgovornost do dela in s tem krepili svojo samopodobo. Vsak otrok je svet zase z različnim časom zorenja.

Za uspeh je potrebno troje:

- pripravljenost otroka, da se sooči s težavo;
- pozitivno usmerjanje;
- spodbujanje staršev, da je pomembna pravočasna pomoč, delo, kjer se išče primerne načine in metode za doseg zastavljenih ciljev.

**Umirjeno trimo orehe pri pridobivanju znanja.
Z najlepšimi željami in iskrenimi pozdravi,
ravnatelj: Edi Zgonc**

Solski avtobus

Robert Štoba

KDO IMA NAJBOLJ ČISTE ZOBE?

ZA ČISTE ZOBE OB ZDRAVI PREHRANI

Akcija Za čiste zobe ob zdravi prehrani se izvaja po šolah in ostalih vzgojno izobraževalnih zavodih že kar nekaj let. Na naši šoli je tekmovanje potekalo že 10. leto. Za izvajanje akcije ima velike zasluge šolska zobozdravnica Emilija Lušnic, dr. stom. V omenjeno tekmovanje so vključeni učenci razredne stopnje (od 1. do 5. razreda). Enkrat ali dvakrat na mesec sta prihajali zobozdravnica in sestra nenapovedano v razred, razdelili rdeče tabletko, ki s svojo obarvanostjo prikažejo čistost zob, pregledali nastalo stanje in zabeležili število dobljenih točk. Učenec brez zobnih oblog je prispeval točko celotnemu razredu.

Na svetovnem kongresu zobozdravnikov (FDI) so leta 2000 akcijo razglasili za najboljšo preventivno akcijo. Način dela namreč visoko motivira učence, hkrati pa ne predstavlja velikih stroškov pri njenem izvajanju.

Izid tekmovanja je bil zelo tesen, saj so petošolci le za točko premagali drugo uvrščene in tako postali šolski in hkrati – letos prvič - regijski zmagovalci. V četrtek, 7. junija, smo se odpravili v Halo Tivoli, kjer je bila podelitev nagrad regijskim zmagovalcem in zabava s skupino Foxy teens. Zmagovalci so dobili nekaj praktičnih nagrad v slogu namena akcije (zobno pasto, zobno nitko in kremo za sončenje ter razredno stensko uro v obliki zoba).

Čeprav so se trudili prav vsi razredi, je pri tekmovanju zmagovalec le eden. Kot vemo, brez zadnjega ni prvega, zato vsem tistim, ki jim letos ni uspelo, želimo boljših rezultatov v prihodnje. Vsi pa vemo, da je največja zmaga in nagrada zdrav nasmeh.

Besedilo in fotografija: Janja Samsa

BLAŽ JE POVEDAL ...

Tako kot vsako leto se je na razredni stopnji odvijalo tekmovanje za čiste zobe. Vsak mesec je prišla zobozdravnica z rdečimi tabletkami, ki so bile dobrega okusa. Ker sam nimam briljantnih zob, sem prispeval samo

en plus. Zobozdravnica je nazadnje prišla maja in komaj smo čakali rezultate. Učiteljica nam je na tablo napisala, kam vse bomo šli v juniju, a nam ni hotela povedati, kam gremo 7. junija. Ko smo šli v Zupanovo jamo in ko smo čakali na avtobus, je prišel ravnatelj z zobozdravnico in presenetila sta nas z novico, da smo zmagali v tekmovanju in da smo tudi regijski zmagovalci. Povedala sta nam, kam gremo 7. junija.

Ko je napočil čas, smo se z mini avtobusom odpeljali proti Ljubljani v Halo Tivoli. To je ogromna dvorana.

Najprej je nastopila akrobatska skupina HIP-HOPER, potem pa je sledila podelitev nagrad. Ker smo bili regijski zmagovalci, smo dobili zobno nitko in kremo za sončenje. Potem pa je sledila zabava s skupino Foxy teens.

(Blaž Marolt, 5. a)

URBAN JE POVEDAL ...

Že vsa leta, kar sem v šoli, poteka tekmovanje za čiste zobe, nisem pa pričakoval, da bomo v zadnjem letu zmagali. Zobe imam rad, zato dobro skrbim zanje. Umivam si jih dvakrat na dan in jem zdravo hrano, potem pa se lahko dobro nasmejem.

Vsak mesec je prvo uro nekdo potrkal na vrata. Bila je zobozdravnica. V rokah je imela lonček, v njem pa rdeče tabletko, ki pokažejo zobne obloge. Izžrebali smo petnajst žrtev, ki so prejele tabletko. Tudi sam sem prispeval nekaj plusov. Meni so bile tabletko všeč, nekaterim pa ne. Zbrali smo največ plusov in zmagali.

Povedali so nam, da gremo 7. junija v dvorano Tivoli. Prišel je dan in odpravili smo se proti Ljubljani. Ko smo prišli, so nas odvedli v hokejsko dvorano. Tam smo se usedli v drugo vrsto, pred nami pa so sedele znane osebe, npr. župan Ljubljane Zoran Jankovič.

Najprej smo poslušali nekaj govorov, nato pa je nastopila akrobatska skupina HIP-HOPER. Izvajali so vse mogoče košarkarske trike. Potem so klicali na oder regijske zmagovalce. To smo bili tudi mi – zmagovalci ljubljanske regije. Dobili smo darila, razred pa je dobil uro v obliki zoba. Sledil je najboljši del – muzika. Pela je skupina Foxy teens. Z njimi smo se zabavali eno uro, potem pa domov. Tekmovanje me je spodbudilo, da si še bolj umivam zobe.

(Urban Gruden, 5. a)

PRIDOBILI DVE NOVI UČILNICI

VELIKOLAŠKA OSNOVNA ŠOLA
S PREUREJENIMI PROSTORI

V Trubarjevem šolskem letu smo bogatejši za DVE novi učilnici, ki smo ju pridobili na račun obstoječih prostorov. Za potrebe 2. b razreda smo predelali garderobo za učence predmetne stopnje, garderobne omare pa razporedili po ostalih prostorih. Bistveno je, da ima vsak učenec predmetne stopnje svojo garderobno omaro na ustreznem mestu, kar pomeni, da ni v ničemer prikrajšan.

Učilnica za 2. b je velika 48 m², sveže prepleškana, zamenjali smo stare radiatorje, montirali novo šolsko tablo, nova svetlobna telesa, uredili talne površine, namestili igralno preprogo, priključke za AV sredstva in tako pripravili prijetno, simpatično učilnico, ki bo v celoti nudila vse pogoje za nemoten pouk. V tej učilnici je 16 učencev 2. b, ki ga vodi razredničarka Simona Bavdek.

V prihodnje, ko ne bo več potrebe po uporabi navedene učilnice, bo prostor lahko hitro spet spremenjen nazaj v garderobo, ki se bo od dosedanje razlikovala v tem, da bo pregrajena v dva prostora z dvema ločenima vhodoma, za fante in dekleta. Vrata garderobe bo moč zaklepati in na ta način

2. b

izboljšati pogoje varnosti in intimnosti otrok. Vse to pomeni, da smo pridobili večplastno in racionalno prostorsko rešitev.

Z gradnjo nove telovadnice smo izgubili učilnico, ki smo jo imeli v spodnjih prostorih stare telovadnice. V pričakovanju dograditve nove telovadnice, nove knjižnice, nove računalniške učilnice in novih prostorov za zobozdravstvo smo poiskali še eno prostorsko rešitev za oddelek 3. b razreda.

Novo učilnico smo oblikovali iz prostora, ki je bil prej namenjen pisarni svetovalne službe, in prostora, ki je služil kot garderoba učencev 4. in 5. razreda. Za vsakega učenca smo določili garderobno mesto na hodniku razredne stopnje, tako da ni nihče prikrajšan. Z združitvijo navedenih dveh prostorov se je rodila svetla, prijetna učilnica za 3. b v velikosti 36 m², ki bo v celoti odigrala svojo vlogo za nemoten potek pouka. V tej učilnici je 16 učencev, ki jih bo do konca decembra vodila nova učiteljica Eva Dobovičnik, v nadaljevanju pa Katarina Sever, ki se bo vrnila s porodniškega dopusta.

Pri reševanju omenjene prostorske stiske smo imeli izjemno podporo s strani gospoda župana, gospe podžupanje in svetnikov Občine Velike Lašče. Na ta način smo naredili dobro delo v korist otrok, zadovoljstvo staršev in učiteljev. V nasprotnem primeru bi morali iskati rešitev v popoldanski izmeni, ki bi odprla probleme, katerim ne bi bili kos ne v šoli ne na občini. Iskrena hvala vsem predstavnikom Občine v imenu vseh učiteljev in učencev.

Besedilo: Edi Zgonc, ravnatelj OŠ Velike Lašče

3. b

KMALU NOVA ŠPORTNA DVORANA V VELIKIH LAŠČAH

OB 500-LETNICI TRUBARJEVEGA ROJSTVA
PRELOMNO LETO TUDI NA PODROČJU
ŠPORTA NA OŠ PRIMOŽ TRUBAR

Šolsko leto 2007/08 bo poleg praznovanja 500-letnice Trubarjevega rojstva ostalo v spominu učencev in učiteljev OŠ Primož Trubar tudi po gradnji večnamenske športne dvorane. Vsi smo navdušeni, da bomo dobili nove, ustrežnejše prostore, ki bodo precej izboljšali pogoje za opravljanje športne vzgoje in drugih športnih dejavnosti na šoli.

Seveda pa je v času gradnje proces športne vzgoje v veliki meri oviran in prilagojen. Tako smo že pred začetkom šolskega leta pripravili tak načrt, ki bi kar v največji meri v danih pogojih nudil učencem kakovostno športno vzgojo. Na predmetni stopnji smo združili obe uri tedensko v blok uro.

Občina Velike Lašče nam je velikodušno pristopila na pomoč in zagotovila možnost prevoza s šolskim avtobusom. Tako v primeru lepega vremena koristimo lokacije v bližini šole ali na teniških igriščih Cereja, včasih pa se odpeljemo na igrišča v Turjaku in Dvorski vasi. V primeru slabega vremena imamo športno vzgojo v Kulturnem domu v Robu in v društveni sobi Levstikovega doma, kjer potekajo tudi vse ure izbirnega predmeta Ples.

S tako organizacijo lahko ponudimo učencem v času gradnje kar najboljše pogoje za razvedrilo in zdravo športno aktivnost.

Na tem mestu se želimo zahvaliti v prvi vrsti Občini Velike Lašče, ki je zagotovila možnost avtobusnega prevoza, omogočila uporabo prostora v Levstikovem domu in dvorane v Robu. Zahvaliti se želimo tudi Športno-mladinskemu društvu Turjak, ki nam je dovolilo uporabo igrišč za nogomet in odbojko na mivki ter Teniškemu centru Villa Cereja, ki nam omogoča brezplačno izposojlo loparjev in uporabo teniških igrišč ter okoliških površin.

Besedilo in fotografija: Bojan Novak

S HARMONIKO NA SVETOVNO PRVENSTVO S KUD MARIJ KOGOJ NA 10. DRŽAVNO IN 1. SVETOVNO TEKMOVANJE HARMONIKAŠIČ

18. avgusta je bilo na gradu Reihenber pri Krškem 10. državno in žal nepopolno 1. svetovno tekmovanje harmonikašič. Udeležile so se ga tudi tri barmonikašice iz Trubarjevih krajev: Nina Kralj, Tea Kraljič iz Velikih Lipljen in Saša Gačnik z Vina.

Ker smo bili dolžni obisk Krškemu, saj so leta 1996 oni že nastopili na srečanju harmonikarjev – Turjaški harmonikar, smo se za to tekmovanje že dalj časa temeljito pripravljali. Naročili smo avtobus, kjer so imele družine harmonikašič absolutno prednost, ostala mesta pa so zapolnili mladi, ki so se že in se še bodo izkazali v povezavi s to dejavnostjo, pa tudi mladi, ki bodo v prihodnje nosilci organiziranj raznih kulturnih prireditev. Odpotovalo je tudi sedem starejših, med njimi starosta KUD-a, Štefan Zrnc.

Takšnemu sestavu pa najbrž ne more nihče oporekati, kajti to je bila meddrugim tudi vzgojna in poučna ekskurzija, saj so mladi spoznali, da morajo biti vsi za enega in eden za vse. Spoznali so tudi, da niso prepuščeni sami sebi, kako se krepijo medsosedski odnosi, kako se sklepa nova prijateljstva ter spoznali nujnost medgeneracijskega povezovanja, kajti le tako je prišel uspeh.

Štefan Zrnc je bil povabljen na oder, kjer je občinstvu naznanil prihodnje leto za Trubarjevo leto, saj bomo vsi Slovenci praznovali 500 letnico Trubarjevega rojstva. Poudaril je, da moramo zato še "bol skup stopiti" in povedal tudi, da prihajamo iz Trubarjevih krajev (občina Velike Lašče in občina Grosuplje). S tem smo si zagotovili še dodatne simpatije.

Naša nastopajoča dekleta so imele dovolj časa (vožnja z avtobusom), da so pridobile samozavest in tako so na prireditvi dovolj korajžno nastopile. Z njihovim nastopom je bil marsikdo zadovoljen, zelo pa predstavnik iz Udin, ki je naša tri dekleta že povabil na tekmovanje v Italijo. Z organizatorji smo se še dogovorili, da se 1. decembra udeležijo našega tradicionalnega harmonikarskega srečanja na Turjaku. Ob 23. uri smo se v prijetni vožnji z avtobusom vrnili na Turjak. S tem je bil uspešno zaključen še en premišljen projekt v organizaciji KUD-a Marij Kogoj Turjak.

Besedilo: Franci Pečnik, predsednik KUD Marij Kogoj (za udeležence iz občine Velike Lašče in občine Grosuplje)
Fotografije: Frenk Ahčin

Oder je pripravljen

Štefan Zrnc
na odru

Tea Kraljič

Saša Gačnik

Nina Kralj

KSKD OI LJ-okolica in
KUD Marij Kogoj

vabita na

10. TRADICIONALNO RAZSTAVO LIKOVNIH SAMORASTNIKOV

v dvorano Krajevne doma Turjak.

Od sobote, 22. septembra, do petka, 5. oktobra

Ogled razstave bo možen vsak dan med 14. in 18. uro.

Društvo podeželskih žena in Knjižnica Velike Lašče
vabita na

BUČARIJADO IN MARMELADNI DAN

Prvo soboto v oktobru, torej 6. oktobra od 9. ure dalje na trgu pred Levstikovim domom.

Prisrčno vabljeni vsi, ki vas tovrstne prireditve zanimajo. Morda vas čaka kakšno presenečenje.

MEDENA TRŽNICA

»BUČELA JE KOT SLEHERNA STVAR:
DOKLER Z VEDROM ZAJEMA, NE VPRAŠA
PO KORCU.«

Velikolaški čebelarji smo letos že tretjič pripravili medeno tržnico. Na tej sobotni prireditvi naši člani pripravijo pridelke iz zakladnice čebeljega panja. Dobra medena letina je kar dodobra obtežila stojnice z cvetličnim in gozdnim medom prvovrstne kakovosti, odličnih arom in različnih okusov.

Vsaka rastlina ima namreč svojo aromo in pridne kranjske čebele delavke to aromo preko medicinine prenesejo v panj. V panju medicino iz svojega medenega želodčka izločijo v celico, panjske čebele pa imajo nalogo, da to svežo medicino predelajo, osušijo, uskladiščijo in ko je posamezna šesterokotna celica polna tudi zaprejo z voskom. In tako celica za celico, vse dokler ni sat poln medu. Za kilogram medu je potrebno okoli milijon izletov iz panja. Ko med dozori v panju in sprejme vso aromo in energijo čebelje družine, ga čebelar odvzame iz panja, s posebnimi vilicami odpre voščene pokrovčke, ter ga iztoči s pomočjo točila. Med precedi preko posebnih dvojnih cedil, da s tem odstrani ostanke voščenih delcev s katerimi so bile pokrite celice. Med natoči v kozarce, ga opremi z ustrežno nalepko in tako ponudi potrošniku.

Poleg medu, cvetnega prahu, propoliša in voska, pa so obiskovalci tržnice lahko okusili tudi medena peciva naših kmečkih žena in deklet. Pa tudi raznim medenim napitkom in bučeljim zvarkom se niso mogli upreti. Mladi pa so z veseljem naredili svečko iz pravega voska za spomin na letošnjo tržnico. Tako kot že vsa leta do sedaj, smo čebelarji ob steklenih panjih razlagali o življenju in delu čebel, ter tako marsikomu odkrili tančico novih spoznanj. Že Levstik je zapisal: "Ali naj se človek še toliko prizadeva, gotovo ne more vedeti vsega kar one (bučele) v neprestanem trudu počnejo v svoji domačiji."

Velikolaški čebelarji pa čutimo tudi posebno spoštljivost do našega rojaka Frana Levstika. Vsi poznamo njegovega Martina Krpana, v šoli smo se seznanili o njegovem življenju, morda smo se morali naučiti tudi kakšno njegovo pesmico, spoznali smo njegove kritične spise, potopise, nihče pa ni omenil Levstikovega največjega in najobsežnejšega dela »Bučelstvo«. Čutimo posebno dolžnost, da to Levstikovo delo prikažemo tako Laščanom kot ostalim Slovencem.

V ta namen smo tudi pripravili čebelarstvo orodje in panje, ki jih je Levstik v svoji knjigi tako lepo in poljudno opisal, da si tudi nečebelar lahko ustvari sliko tedanjega časa in dela pri čebelah. Levstikova narodna zavednost pa je bila tista, ki je preprečila izdajo knjige v njegovem času. Lektorjem namreč ni dovolil potujčiti klenih slovenskih izrazov s področja čebelarstva. Hotel je, da so opisi taki, kot ga je naučil njegov

čebelarji učitelj, retenjski sosed Jože Oblak in kot so jih takrat uporabljali drugi podeželski čebelarji. Seveda je Levstik prebiral tudi takratno slovensko in tujo čebelarstvo čtivo ter se kritično spustil v polemiko z nekaterimi rešitvami in idejami. Levstik in njegov vaški modrijan Oblak, sta za tiste čase zelo napredno razmišljala o čebelarjenju, tako o rojenju, biologiji čebele, kot o tehnologiji. Naj ob tem izpostavim vrsto panja imenovanega »podkladnik«. Levstik je zapisal: Druga bučelna shramba po veliko krajih so podkladniki. To so štirioglati, vsi enoliki ulji, ki imajo 5-6 palcev na visoko, po 10-11 palcev širjave in tudi toliko dolžave. Stropnica je dana samo tistemu, ki je na vrhu, kateri pa leže pod njim, drug vrhu drugega, nimajo pokrova. Kadar je stari prostor napolnjen, potem se daje nova podloga. Tak tip panja danes imenujemo nakladni panj, nekateri celo ameriški panj, kajti vsa Amerika,

Gospodu Peterletu smo podarili 59 kozarcev Velikolaškega medu

južna srednja in severna, čebelarji v takih panjih, resda nekoliko večjih, vendar s tehnologijo povečanja prostora na enak način kot je opisal Levstik. Tudi večina evropskih čebelarjev, predvsem poklicnih, čebelarji v nakladnih panjih. Morda bi se ta vrsta panja razširila tudi na kranjskem, seveda če bi knjiga zagledala luč sveta že takrat in ne šele po več kot sto letih v njegovih zbranih delih. Število nakladnih panjev pa se v Sloveniji povečuje iz leta v leto, tudi nekateri naši člani že čebelarijo v nakladnih panjih.

Velikolaški čebelarji smo Bučelstvo ponovno izdali ob praznovanju 90-letnice društva. Prav bi bilo, da bi se ta knjiga znašla, ne samo v šolski knjižnici, ampak tudi v vsaki zavedni velikolaški družini. Saj smo ponosni na svoje velike može, ali ne? Nekaj knjig imamo še na razpolago.

Posebno dolžnost do našega rojaka in njegovega Bučelstva pa je čutil tudi gospod Lojze Peterle, ki se je udeležil naše medene tržnice. Gospod Peterle je tudi sam čebelar, dva mandata je bil tudi predsednik Čebelarstva Slovenije. Kljub obilici dela v Bruslju in pripravah na predsedniško kandidacijo, je kar celo dopoldne ostal z nami. Ravno Levstikovo Bučelstvo ga je tako prevzelo, da je obljubil, da nam bo pri promociji tega dela pomagal. Čebelarji pa smo mu ob tej priliki pripravili tudi posebno presenečenje in mu ob 59 rojstnem dnevu podelili 59 kozarcev medu, opremljenega s

priložnostno nalepko. Ob zahvali je povedal, da bo večino tega medu podaril svojim prijateljem in pomembnim funkcionarjem v Bruslju. Tako bodo tudi ti zvedeli za Velike Lašče in okusili pristi velikolaški gozdni med.

Navdih, nad hribovitimi kraji pokritimi s smrekovimi in jelovimi gozdovi, ki ga naš rojak ni skrival, daje tudi nam čebelarjem dolžnost, da bodo naše buče še pridno šumele in prinašale zaklade narave v svoje panje. Mi pa bomo to zakladnico čebeljega zdravja ponudili vsem, ki znajo ceniti dobrote neokrnjene velikolaške dobrove.

Gospod Peterle pri listanju Levstikovega Bučelstva.

Naselitev čebel v »Podkladnik«

Besedilo in fotografije: Brane Borštnik

TRADICIONALNI »PRAZNIK SUHEGA SADJA NA GRADEŽU«

»V PRAVI PODEŽELSKI VASI SE NAUČITE
ZAUSTAVITI ČAS IN SPREJEMATI IZROČILO
PREDNIKOV«.

Ob peti sušilni sezoni po obnovi sušilnice se je program praznika razširil na celo nedeljo. Najbolj zgodnji so bili pohodniki, ki so krenili po gozdni poti Turjak-»Trubarjeva« Rašica in Kogojevi poti Rašica-Laporje-Gradež. V imenu KUD Marij Kogoj je pohod vodil Božo Zalar, ki je poskrbel, da se je šestdeset pohodnikov (velika večina je prišla izven občine Velike Lašče) seznanila s Trubarjevimi kraji, zgodovino in ohranjenim okoljem, predvsem pa s prijaznimi ljudmi v vseh ob potih.

Med tem, ko so pohodniki še hodili po zanimivi poti, so na Gradežu že prihajali številni obiskovalci iz različnih delov Slovenije, med redkimi obiskovalci iz tujine pa nas je presenetila potomka Auerspergov s svojo družino iz Italije. Vse goste smo sprejemali s orehovimi štrukelji, krhljakom in domačim žganjem. Mimo stojnic, kjer so si lahko ogledali poleg znanih pakiranih dobrot in izdelkov povezanih s sadjem tudi izdelovanje klinec, pletenje košar, vezenje (članice Društva upokojencev Velike Lašče), unikatne steklarske izdelke (Peter Hren), jih je pot po tradiciji najprej vodila v sušilnico sadja. Čeprav je bilo v sušilnici vroče, saj so bile lese v sušilnem prostoru polne sadja (sušilno sezono smo pričeli že pred enim mesecem), je bilo prijetno med sadnimi vonjavami. Zelo številni obiskovalci, ki so bili prvič na Gradežu, so z zanimanjem prisluhnili razlagi o načinu sušenja, delovanju sušilne peči na drva (ki bo naslednje leto imela sedemdesetletnico), o zgodovini sušilnice, pa tudi o zgodovini Gradeža, podkrepljeni s podatki Slovenskega etnografskega muzeja (fotografije, skice in zapisi iz leta 1948) in s posameznimi izdelki in opremo v razstavnem prostoru ob sušilnici.

Za mnoge je bila zanimiva naslednja postaja - urejena zbirka starega orodja in opreme pod Zabukovčevim kozolcem. Nekateri so se spomnili, da so nekoč tako orodje uporabljali, mnogi so glasno obžalovali, da so že pred časom svoje staro orodje in opremo prepustili propadanju ali ga celo uničili, mnogi so marsikakšno orodje videli prvič in so slabo ugibali, čemu bi lahko bilo namenjeno. Med sprehodom skozi vas se je vsaka skupina zaustavila pred nekdanjo Kogojevo hišo in

se spomnila skladatelja. Svojevrstno domačnost, pri marsikomu nostalgijo, je vzbudil ogled Andolškove črne kuhinje, v kateri so pred nekaj desetletji še kuhali vso hrano. Ribežen za zelje iz leta 1850 v veži, ki je še vedno uporaben, pa je bil deležen posebnega občudovanja. Na toplo nedeljo je kar prijala prijetno nižja temperatura v obnovljeni nekdanji gostinski kleti v 240 let stari hiši s ptičem v vejico v kljunčku na fasadi. Lastnik Korošec ji je dal poseben pečat z oblikovanjem in prilagajanjem delov različnih vrst dreves in vinske trte. Tako v sodih ni navadnih čepov, tudi usedeš se lahko le na stol ali klop iz drevesa s posebno rastjo, ki ga je v sedež dodelala njegova roka. In še veliko drugih občudovanja vrednih detajlov boste opazili, ko boste prišli na obisk. Hitro je vsakdo ugotovil, da ima vsaka stara hiša drugačen vodnjak, še ohranjene dele izvirnih fasadnih okraskov, posebnosti zidanih kamnitih in lesenih kašč, vrsto različnih kozolcev ipd. Kar nekako veselili so se nekateri, da se nekaj starih hiš obnavlja. Tudi starim travniškimi sadovnjakom ni bilo mogoče nameniti drugega, kot občudujoč pogled.

Ob vrnitvi so se družine z otroci ustavile nasproti sušilnice v delavnici za otroke na prostem pod orehi. Otroci so s pomočjo prijaznih sodelavk Parnasa uresničevali svojo ustvarjalnost. Očitno jim je bilo tako prijetno, pa tudi njihovim staršem tako všečno, da so se kar težko odločili za nadaljnje korake po Gradežu. Za mnoge mlade je bilo zanimivo popoldansko lokostrelstvo, ki ga je pripravil Lokostrelski klub Turjak. Predstavniki LDT si niso mogli privoščiti odmora.

Na gradeškem odru, ki je bil letos postavljen na novi lokaciji, ki omogoča mnogo večji avditorij, je enourni kulturni program iz podeželske dediščine pritegnil številno občinstvo. Zapel nam je kvartet Zvon, sestavljen iz članov KUD Marij Kogoj, na harmoniko zaigrala Saša Gačnik iz Vina. Našemu vabilu se je odzval tudi Pevski zbor KUD Tine Rožanc iz Ljubljane. Plesno dediščino je predstavila Folklorna skupina (Društva podeželskih žena in Konjerejskega društva Velike Lašče). Tudi letos sta nastopila mlada Gradežca Simon (harmonika) in Klemen (kitara), program pa je zaključila ljudska skupina društva za ohranjanje dediščine »Suhe češplje«. Obiskovalce je ob Prazniku suhega sadja med kulturnim programom nagovoril župan Občine Velike Lašče g. Anton Zakrajšek.

Po kulturnem programu so oder zasedli člani domačega ansambla »Odmev« in skrbeli, da se je lahko plesalo, kot se spodobi na pravi zabavi na vasi. Brez prekinitve je pekel tudi žar pozno v noč. Neumorni otroci so prodali vse srečke, še preden se je stemnilo, mladi so se zelo izkazali s hitro in prijazno strežbo. Kdor ni utegnil že prej, je lahko med zabavo poskusil gradeške specialitete: gradeški golaž iz velikega litoželeznega kotla, postrv po gradeško, pečeno proseno

kašo s suhimi češpljami, zavitke z različnim sadjem, krhljak in krhljevko. Kdor je odlašal predolgo, bo moral počakati na drugo priložnost za pokušino. Marsikdo si bo lahko pomagal sam. Receptov nismo skrivali.

Po ocenah organizatorjev je Gradež na praznik, ki so ga finančno podprli Slovenska turistična organizacija, Občina Velike Lašče, številne gospodarske dužbe in posamezniki, obiskalo najmanj 1200 obiskovalcev.